

Les polítiques locals de joventut a les Illes Balears

IÑAKI ILLÁN FERRAGUT

TUTOR: PERE SOLER MASÓ

DATA DE PRESENTACIÓ: 30 DE JUNY DE 2022

Resum

El present estudi pretén avaluar el funcionament de les polítiques locals de joventut que s'estan desenvolupant en els municipis balears. Per a la realització del mateix s'han explotat dades estadístiques i territorials, enquestes adreçades a tots els serveis de joventut dels municipis balears i entrevistes a informadors/es clau. Finalment, s'ha analitzat el grau de consolidació i institucionalització de les polítiques locals de joventut i s'han fet recomanacions per afavorir que aquestes siguin més eficients, eficaces i generin un major impacte.

Paraules clau: joventut, planificació estratègica, polítiques locals, professionals de les polítiques de joventut

Alumne: Iñaki Illán Ferragut

Tutor: Pere Soler Masó

Data de presentació: 30 de juny de 2022

Sumari

1. Introducció	3
2. Contextualització	4
3. Metodologia.....	6
3.1. Anàlisi quantitativa	6
3.2. Anàlisi qualitativa	8
4. Resultats de l'estudi	10
4.1. Polítiques de joventut	10
4.2. Professionals de les polítiques de joventut	17
4.3. Institucionalització de les polítiques locals de joventut	22
5. Conclusions i propostes	27
5.1. Arquitectures que donen suport al treball en joventut	27
5.2. Nivell d'institucionalització de les polítiques locals de joventut	28
5.3. Propostes d'intervenció	30
6. Bibliografia	38
Annexes.....	45

1. Introducció

La planificació i avaluació de polítiques públiques és imprescindible en societats cada vegada més complexes. Aquest estudi pretén analitzar les polítiques de joventut dels municipis de les Illes Balears partint de la hipòtesi que no són tan eficaces i efectives com seria desitjable perquè 1) en moltes ocasions “*l’acció política en joventut s’ha centrat més en l’execució d’accions i projectes concrets que en la planificació i avaluació*” (Soler-Masó, Planas-Lladó i Fullana-Noell, 2015:1109); 2) les diferents perspectives per atendre les necessitats del jovent han ocasionat profunds debats que han allunyat la teoria de l’acció (Montes, 2011 i Comas, 2007); 3) les accions són desenvolupades per professionals de les polítiques de joventut (PPJ) sense un perfil definit (Bravo, 2005; Cádiz i Cardona, 2011; Montes, 2015); i 4) les àrees de joventut han comptat, tradicionalment, amb poc pes polític (Comas, 2007 i Camacho-Grande, 2011). Els objectius que proposa aquest estudi són els següents:

- 1 Entendre els efectes de l’estructura territorial en el desenvolupament de la població jove.
- 2 Identificar els àmbits d’actuació i els models de polítiques de joventut aplicats pels diferents municipis balears.
- 3 Analitzar l’impacte de les estructures polítiques, tècniques i econòmiques en l’àmbit de la joventut.
- 4 Reflexionar sobre el perfil professional del personal de joventut.
- 5 Presentar recomanacions per millorar l’execució i l’impacte de les polítiques locals de joventut (PLJ).

Per assolir aquests objectius s’han analitzat els resultats d’una enquesta dirigida a les àrees de joventut dels ajuntaments balears realitzada durant el primer trimestre de l’any 2022, i s’han triangulat els resultats amb dades estadístiques, territorials i entrevistes a informadors/es clau. S’han estructurat els resultats de l’estudi en tres grans blocs: polítiques locals de joventut, professionals de les polítiques de joventut i institucionalització de les PLJ. A partir de les dades obtingudes es fan recomanacions perquè les PLJ siguin més eficients, eficaces i generin un major impacte.

2. Contextualització

L'estudi està emmarcat en l'àmbit territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears, reconeguda com a nacionalitat històrica. És un arxipèlag de la Mediterrània occidental format per quatre illes (Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera) i diversos illots. Segons les dades oficials del padró de gener de 2021 les Illes Balears (IB) tenen 1.173.008 habitants. A la taula I es mostren les dades per illa ordenades de la més gran a la més petita.

Taula I. Població per illa de residència

	Població	%
ILLES BALEARS	1.173.008	100
Mallorca	912.544	77,80
Menorca	95.936	8,18
Eivissa	152.820	13,03
Formentera	11.708	1,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT (2021). Espanya (CC BY 3.0)

Pel que fa a la població jove, a les illes hi resideixen 194.540 joves de 15 a 29 anys (IBESTAT, 2021), el que suposa un 16,58% de la població. “*La joventut és una minoria en el conjunt de la població a Espanya*” (Pérez Díaz, 2020:27) i encara més a les IB. Per illes, el 78,61% del jovent viu a Mallorca, el 12,28% a Eivissa, el 8,17% a Menorca i el 0,94% a Formentera.

El jovent es concentra principalment a les ciutats, segons dades de l'Observatori de la Joventut de les Illes Balears (OBJIB) de 2020 el 37,84% del jovent de les IB i el 48,3% dels mallorquins viu a Palma, el 30,93% dels menorquins a Maó i el 35,55% dels eivissencs a la ciutat d'Eivissa.

El pes de la població jove balear ha disminuït un 2,9% durant els darrers 11 anys, però la intensitat de la baixada varia segons l'illa. Destaca la baixada del 5,4% d'Eivissa i que la reducció a Mallorca i Menorca va ser forta fins a l'any 2016 quan es va començar a revertir la situació (OBJIB, 2021).

Les IB compten amb un total de 67 municipis que estan distribuïts de la següent manera: 53 a Mallorca, 8 a Menorca, 5 a Eivissa i 1 a Formentera. A la taula II es poden observar el nombre de municipis per rang de població i illa.

Taula II. Nombre de municipis per rang d'habitants i illa

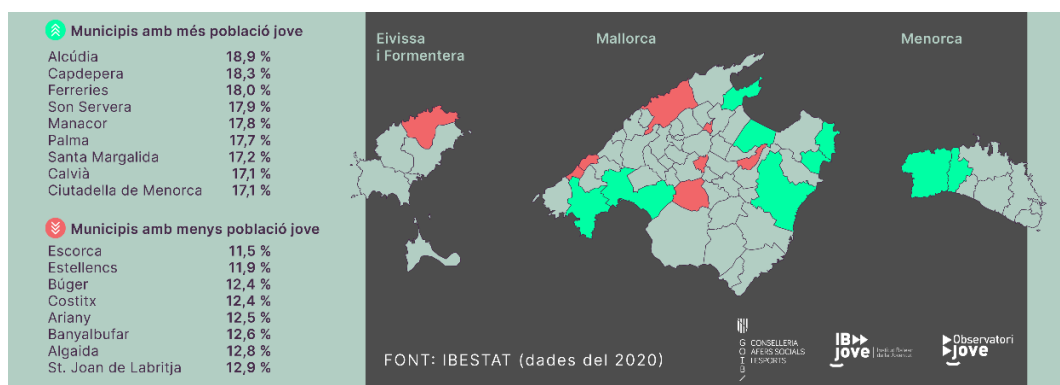
Habitants	N. municipis	%	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
De 0 a 499	2	2,99 %	2	0	0	0
De 500 a 1999	10	14,93 %	9	1	0	0
De 2.000 a 4.999	14	20,90 %	13	1	0	0
De 5.000 a 9.999	17	25,37 %	12	4	1	0
De 10.000 a 19.999	11	16,42 %	10	0	0	1
De 20.000 a 49.999	10	14,92 %	5	2	3	0
De 50.000 a 99.999	2	2,99 %	1	0	1	0
Més de 100.000	1	1,48 %	1	0	0	0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT (2021). Espanya (CC BY 3.0)

Mallorca concentra la majoria dels municipis menys poblats. Al contrari, Palma suposa un percentatge altíssim de la població de l'illa, i més encara si sumam els habitants de la resta de la badia de Palma (Calvià, Lluçmajor i Marratxí). La major part de municipis menorquins tenen entre 5.000 i 9.999 habitants i Eivissa té la població més repartida perquè concentra la majoria dels seus municipis en la franja de més de 20.000 habitants. Formentera és un cas especial i únic al territori espanyol perquè és al mateix temps municipi i consell insular. A més, al Decret 39/1997, de 14 de març, de mesures especials i transitòries per a l'illa de Formentera se li reconeix la doble insularitat.

El 38,81% dels municipis de les illes tenen una població menor de 5.000 persones “*la qual cosa implica que, en principi i en teoria, es tractaria d'entitats amb poca capacitat econòmica, necessitades d'assistència per part del Consell Insular*” (Mas, 2002:8). Aquest fet afectarà sobre manera a la capacitat d'aquests municipis per cobrir les necessitats del jovent.

Gràfic 1. Pes de la població jove per illa 2020

Font: Observatori Balear de la Joventut, 2021

La mida dels municipis i la seva posició geogràfica són factors determinants pel jovent. El pes de la població jove és menor en els municipis poc poblats i d'interior, i els municipis costaners de major dinamisme econòmic i més poblats són els que tenen taxes de població juvenil més significatives. La taxa juvenil dels municipis amb menys de 500 habitants està sota del 12,7% (OBJIB, 2021).

3. Metodologia

L'estudi s'ha realitzat combinant estratègies quantitatives i qualitatives per contrastar la informació i assegurar una millor comprensió dels fenòmens observats (Hernández, 2014). Per respectar la confidencialitat de les persones enquestades i entrevistades, els resultats de l'estudi, exposaran tendències i no exemples concrets.

3.1. Anàlisi quantitativa

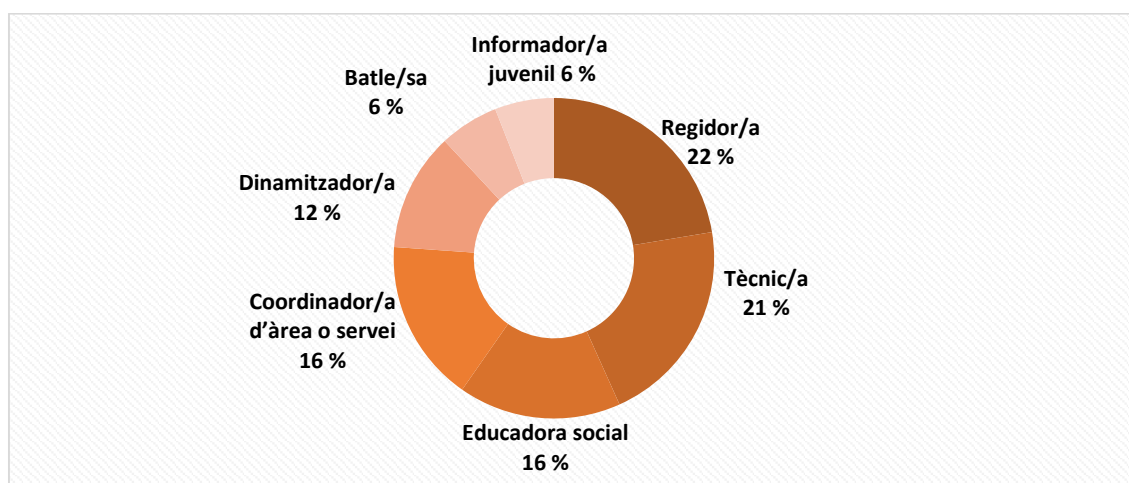
La primera part s'ha basat en l'explotació de dades geogràfiques, territorials i d'enquestes adreçades als i les responsables de joventut dels municipis. Per definir les preguntes de l'enquesta s'han considerat: la proposta d'indicadors SIAPJove (Soler-Masó, Planas-Lladó i Fullana-Noell, 2015); l'anàlisi enfocada als municipis de l'Enquesta a municipis i comarques de Catalunya 2016-2017 (Fabra i Anton, 2018); l'anàlisi centrada en les comarques de l'Enquesta a municipis i comarques de Catalunya

2016-2017 (Mañé, Alonso, Luque i Panadero, 2021); i els resultats de la darrera enquesta sobre polítiques locals de joventut de les IB (Cerdà, Mas i Millán, 2011).

La primera versió de l'enquesta ha estat sotmesa a proves per adequar el temps que suposava completar-la, assegurar la comprensió de les preguntes i la seva rellevància respecte als objectius de l'estudi amb una escala de Likert de cinc nivells. Han participat en aquest procés quatre tècnics/ques i una investigadora de l'àmbit de la joventut i resultat d'això s'han realitzat canvis semàntics, s'ha modificat l'ordre de les preguntes, s'han afegit preguntes i s'ha inclòs una pregunta oberta final. Es pot consultar el guió de l'enquesta i la correspondència de les preguntes amb els objectius d'estudi a l'annex 1.

Les enquestes telefòniques s'han fet entre l'1 de febrer i el 31 de març de 2022. L'univers d'estudi ha quedat conformat per una persona responsable de l'àrea de joventut de cada ajuntament balear i s'han enquestat als 67 municipis balears, el que suposa el 100% de l'univers d'estudi. Per determinar el càrrec funcional de la persona que seria enquestada s'ha seguit el següent ordre de prioritats: 1) personal tècnic, 2) dinamitzadors/es o informadors/es juvenils, 3) regidors/es responsables de l'àrea de joventut, i 4) batle/sa. En alguns casos s'ha entrevistat a les educadores socials perquè des de l'ajuntament s'ha informat que eren les que dinamitzen les activitats juvenils, sol·liciten subvencions i promouen la participació del jovent. Al gràfic 2 s'informa sobre el càrrec de les persones enquestades.

Gràfic 2. Perfil de les persones que responen el qüestionari com a responsables de joventut

Font: elaboració pròpia

El 55,22% de les respostes provenen del personal de joventut (personal tècnic i de coordinació i personal de dinamització i informació juvenil), el 28,36% correspon a càrrecs polítics (regidors/es i batles/ses) i el 16,42% de les respostes són de personal de serveis socials perquè aquests municipis no tenen personal tècnic especialitzat en joventut i les educadores socials són les que assoleixen tasques en matèria de joventut.

Les enquestes telefòniques han tengut una durada d'entre 15 i 20 minuts. Les dades s'han recollit amb un formulari creat a l'efecte que organitza la informació en un full de càlcul. Per analitzar la informació s'ha considerat la metodologia utilitzada en diferents estudis sobre polítiques locals de joventut (Observatorio de la Juventud de la Comunidad de Madrid, 2010; Cerdà, Mas i Millán, 2011; OBJIB, 2011; Fabra i Anton, 2018; i Mañé, Alonso, Luque i Panadero, 2021). S'han cercat tendències en les dades i s'ha decidit organitzar-les tenint en compte tres criteris: mida del municipi, configuració de les regidories de joventut i pressupost específic de joventut (Fabra i Anton, 2018).

Per una banda, s'han valorat les categories de l'estructura territorial proposades en el darrer estudi català sobre les polítiques locals de joventut de Fabra i Anton (2018), eliminant la darrera franja perquè només hi ha un municipi amb més de 100.000 habitants a les illes. Així els municipis s'han agrupat segons el nombre d'habitants de la següent manera: menys de 500, de 500 a 1999, de 2.000 a 4.999, de 5.000 a 9.999, de 10.000 a 19.999, de 20.000 a 49.999 i més de 50.000. Per l'altra banda, els resultats també s'han classificat, en fulls de càlcul separats, segons la configuració de les regidories de joventut (exclusiva, compartida i inexistent) i la disponibilitat de pressupost específic per joventut. Agrupar les dades de diferents maneres ha permès identificar la rellevància de la mida dels municipis i de la configuració de les regidories de joventut i el pressupost específic en molts dels fenòmens observats.

3.2. Anàlisi qualitativa

Una vegada analitzades les dades quantitatives s'arriba a la conclusió de que les PLJ balears treballen menys els àmbits propis de les polítiques de transició i que no són tan eficaces i efectives com seria desitjable, principalment, per un dèficit de recursos, falta de coordinació interinstitucional i manca de planificació estratègica.

L'estudi quantitatiu mostra una sèrie de fenòmens, però també es volen conèixer les raons per les quals es produeixen i les propostes de millora que es fan des del sector. Per aquesta raó s'ha decidit utilitzar metodologies qualitatives i desglossar els objectius inicials de l'estudi en objectius més específics que es detallen a continuació:

1. Conèixer les relacions que s'estableixen entre els diferents àmbits competencials en matèria de joventut i com impacten en el desenvolupament de les PLJ.
2. Comprovar si existeix una correspondència entre els àmbits d'actuació que es voldrien treballar en joventut i els que realment es desenvolupen.
3. Determinar les raons per les quals es duen a terme menys accions en l'àmbit de les polítiques de transició.
4. Veure la postura dels i les PPJ en referència a la transversalitat de les polítiques de joventut.
5. Entendre el perquè del baix nivell de planificació de les PLJ i com es podria desplegar la planificació estratègica a les IB.
6. Valorar la situació actual dels i les PPJ, determinar quins són els perfils necessaris per al desenvolupament de les PLJ i quina preparació haurien de tenir.

L'estudi qualitatiu s'ha realitzat mitjançant entrevistes semiestructurades focalitzades a informadors i informadores clau, que són *“persones la posició de les quals els permet conèixer una determinada realitat, sigui pel seu accés privilegiat a la informació o perquè són líders d'opinió. Se selecciona als informants pel seu coneixement de la comunitat, la seva població, els seus problemes i les seves actituds”* (Ballester, 2004:302). Així, s'ha entrevistat a persones amb una llarga trajectòria i s'ha valorat especialment a les que han demostrat tenir una visió àmplia durant les enquestes telefòniques. La mostra de l'estudi s'ha confeccionat seguint les següents condicions:

- Personal tècnic de municipis de diferents mides (0-4999, 5000-19999, 20000-49999 i més de 50.000 habitants) assegurant la selecció de persones de cada illa.
- Personal tècnic d'administracions supramunicipals amb competències en joventut de cada illa.

El guió d'entrevista està confeccionat a partir dels objectius marcats segons les dades obtingudes a través de l'estudi quantitatiu. La claredat de les preguntes i la seva

adequació amb els objectius s'han validat per part de tres tècnics/ques i una investigadora de l'àmbit de la joventut utilitzant una escala de Likert de l'1 al 5. Arran d'això, s'han clarificat algunes preguntes i s'ha inclòs una addicional. A l'annex 2 es pot trobar el guió de les entrevistes.

En total s'han realitzat 7 entrevistes a personal tècnic (2 de Mallorca, 2 de Menorca, 2 d'Eivissa i 1 de Formentera), de les quals una ha estat presencial i la resta en línia. A Formentera s'ha fet només una entrevista perquè l'administració competent en matèria de joventut és al mateix temps insular i municipal.

Totes les entrevistes s'han enregistrat i transcrit, i s'ha fet un buidatge de la informació seguint un sistema de codificació basat en les següents categories d'anàlisi: nivells competencials, col·laboració interinstitucional, professionals de la joventut, recursos, planificació estratègica, polítiques de transició, afirmatives o eixos de desigualtat, transversalitat i altres. Per fer això, s'ha creat un full de càlcul amb totes les categories i s'han anat classificant les cites més rellevants. Una vegada organitzada tota la informació s'ha analitzat i triangulat amb els resultats de l'estudi quantitatiu.

4. Resultats de l'estudi

4.1. Polítiques de joventut

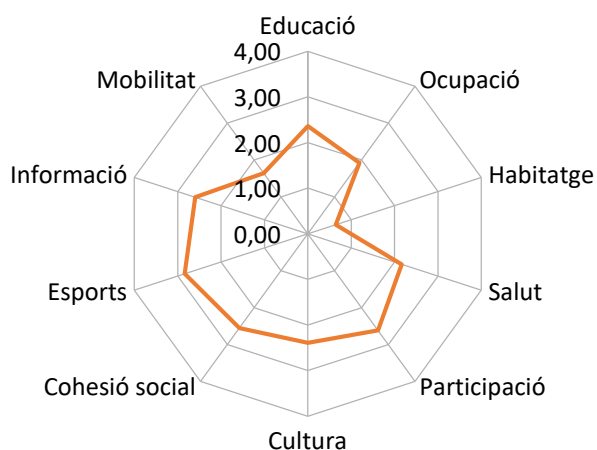
Al llarg del temps s'han definit diferents models de polítiques de joventut que, al principi, s'han pogut percebre com a antagònics, però que, finalment, han demostrat ser complementaris. Els models han posat l'accent en diferents aspectes de la condició jove.

Àmbits d'actuació

L'esport, entès com a activitat de temps lliure, és l'àmbit on es desenvolupen més accions. Les persones entrevistades veuen una relació directa entre les àrees de joventut i esports i el consideren un àmbit important perquè les iniciatives esportives tenen molt bona acollida per part del jovent, fomenten hàbits saludables i generen espais de participació. *"Els clubs (esportius) han sabut donar no només un espai on practicar una*

activitat física sinó que fan coixí social" (tècnic/a de joventut 2, 2022). En segon lloc, apareix l'àmbit de participació i associacionisme on destaca el suport a l'associacionisme juvenil, i, en tercer lloc, tenim l'àmbit d'orientació i informació juvenil.

Gràfic 3. Predomini d'accions per àmbit d'actuació escala 0-4

Font: elaboració pròpia

Per altra banda, habitatge, mobilitat i ocupació són els àmbits que menys es treballen en els municipis. Molts argumenten que les competències d'habitatge no són municipals. D'altres expliquen que són competències difícils d'abordar, "*habitatge se mos escapa [...] hi ha molta gent que paga habitacions, hi ha molta gent que es queda al marge de sa part legal i que no pot demanar sa subvenció (municipal)*" (tècnic/a de joventut 4, 2022). En moltes ocasions les accions de mobilitat es centren en informar el jovent sobre els transports públics disponibles i els canvis de freqüència, horaris o preus. Quant a ocupació expliquen que no tenen molta demanda sobre aquest tema perquè els majors d'edat deixen d'acudir als serveis de joventut. "*No travessa la porta dels casals ningú que tengui més de 20 anys, ni de 18!*" (tècnic/a de joventut 2, 2022). A la taula III es poden observar els resultats obtinguts per àmbit d'actuació segons la mida dels municipis.

Taula III. Àmbit d'accions implantades segons mida de municipi (escala 0-4)

	Mitjana total	Municipis +50.000 hab.	Diferència	Municipis de 20.000 a 49.999	Diferència	Municipis de 10.000 a 19.000	Diferència	Municipis de 5.000 a 9.999	Diferència	Municipis de 2.000 a 4.999	Diferència	Municipis de 500 a 1.999	Diferència	Municipis de menys de 499	Diferència
Educació	2,36	2,67	0,31	2,92	0,56	2,36	0,00	2,50	0,14	2,43	0,07	1,67	-0,69	0,00	-2,36
Ocupació	1,93	3,00	1,07	2,17	0,24	2,00	0,07	2,19	0,26	2,21	0,29	0,67	-1,26	0,00	-1,93
Habitatge	0,64	3,00	2,36	0,75	0,11	0,18	-0,46	0,94	0,30	0,43	-0,21	0,22	-0,42	0,00	-0,64
Salut	2,16	2,00	-0,16	2,75	0,59	2,55	0,38	2,25	0,09	1,86	-0,31	1,67	-0,50	0,50	-1,66
Participació	2,61	3,33	0,72	3,17	0,55	2,73	0,12	2,63	0,01	2,21	-0,40	2,22	-0,39	2,00	-0,61
Cultura	2,39	3,33	0,95	2,58	0,20	2,45	0,07	2,63	0,24	2,50	0,11	1,56	-0,83	0,50	-1,89
C. Social	2,55	3,00	0,45	2,92	0,36	2,55	-0,01	2,56	0,01	2,79	0,23	1,67	-0,89	2,00	-0,55
Esports	2,84	2,67	-0,17	2,75	-0,09	3,09	0,26	3,44	0,60	2,71	-0,12	2,00	-0,84	2,00	-0,84
Informació	2,60	4,00	1,40	3,00	0,40	2,73	0,13	2,56	-0,03	2,71	0,12	1,89	-0,71	0,00	-2,60
Mobilitat	1,64	1,33	-0,31	2,33	0,69	1,55	-0,10	1,69	0,05	1,43	-0,21	1,56	-0,09	0,00	-1,64

Desviació + 0,50 punts inferior a la mitjana total

Desviació + 0,50 punts superior a la mitjana total

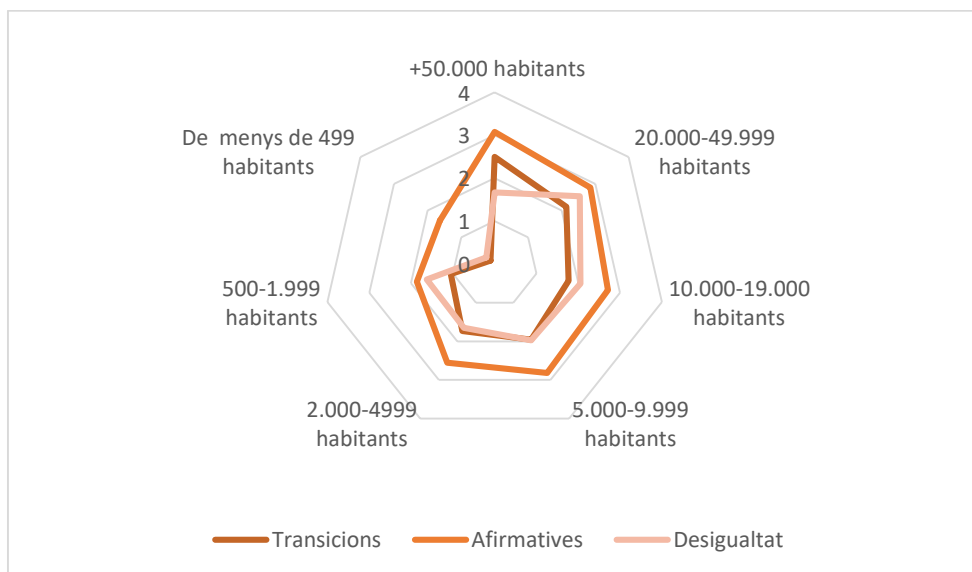
Font: elaboració pròpia

La mida dels municipis afecta considerablement la seva capacitat per atendre el jovent. Aquest fet és molt evident en els municipis de menys de 2.000 habitants, però també s'observa en els de menys de 5.000. Per altra banda, els municipis de més de 50.000 persones mostren una major capacitat per cobrir aquestes necessitats, encara que tenen àmbits que estan per sota de la mitjana: mobilitat, esports i salut.

Els municipis que no tenen reservat pressupost específic per joventut i els que no tenen regidories de joventut mostren, en tots els àmbits, graus d'intervenció menors que la mitjana total. Si comparem dades, la manca de regidoria afecta més al desenvolupament d'accions en matèria de joventut que la falta de partida pressupostària específica.

A partir de l'anàlisi dels àmbits d'intervenció s'han identificat els models de polítiques de joventut (afirmatives, transicions i orientades als eixos de desigualtat) que es desenvolupen als municipis balears. Al gràfic 4 s'observa la incidència de cada model segons la mida del municipi en una escala de 0 a 4.

Gràfic 4. Polítiques de joventut aplicades segons la mida del municipi (escala 0-4)

Font: Elaboració pròpia

Es pot veure un predomini de les polítiques afirmatives, amb una major incidència en els municipis de més de 2.000 habitants. Aquestes polítiques són les que volen fer costat a la joventut en la seva condició juvenil, polítiques identitàries que solen incloure aspectes com la mobilitat, la prevenció, les activitats lúdiques, etc. No es cerca una projecció de futur sinó acompanyar la joventut en aquesta etapa evolutiva. (Comas, 2007; i Fabra i Anton, 2018). Per determinar el desenvolupament d'aquestes polítiques a les IB, s'han tengut en compte les dades recollides sobre els àmbits de participació, cultura i esports. Les entrevistes a PPJ mostren clarament el predomini de les polítiques afirmatives. *"Treballam el lleure, bastant, sobretot amb adolescents, i després informació juvenil [...], però costa"* (tècnic/a de joventut 6, 2022). *"A nivell d'administració local jo crec que se segueixen treballant molt les polítiques afirmatives i crec que és l'administració per excel·lència que ha de dur a terme aquestes polítiques"* (tècnic/a de joventut 3, 2022).

Quant a les polítiques orientades als eixos de desigualtat són les segones en importància. A l'hora de determinar la seva presència s'han valorat els àmbits de mobilitat i cohesió social. Les polítiques orientades als eixos de desigualtat juvenil volen pal·liar les desigualtats generades per la dinàmica d'estratificació social, que pateix el jovent en funció dels anomenats eixos de desigualtat social: gènere, classe,

ètnia, etc. (Fabra i Anton, 2018). Encara que són les segones polítiques més rellevants, la percepció dels PPJ és que les intervencions que es donen en els àmbits propis d'aquest model són entre poques i algunes. Aquests resultats es veuen molt influïts per la manca d'accions en l'àmbit de la mobilitat en els municipis de més de 50.000 habitants. És probable que aquesta situació es doni perquè són els municipis que més oferta formativa, cultural, esportiva, d'oci, etc. tenen pel jovent i, per aquesta raó, no consideren oportú invertir doblers en la seva mobilitat. Els municipis d'entre 10.000 i 20.000 habitants valoren més la necessitat del jovent de desplaçar-se a altres municipis o regions per participar en activitats formatives, culturals, etc.

Finalment, les polítiques enfocades a la transició del jovent són les que menys es treballen als municipis balears. Les polítiques de joventut de transició o emancipació són les que posen l'accent en promoure l'accés de la joventut a la plena ciutadania. Aposten per *“facilitar la transició dels i les joves cap a la vida adulta, i per tractar els aspectes determinants de l'emancipació: el treball, l'habitatge, l'educació, i la salut, fonamentalment”* (Planas-Lladó, Soler-Masó i Feixa-Pàmols, 2014:557). La grandària del municipi afecta directament a la seva capacitat per poder donar suport en l'àmbit de les polítiques de transició. *“Des de l'àmbit local, de polítiques d'emancipació, de transició se'n fan menys, és a dir es desitja, però es tenen menys competències per desenvolupar-les”* (tècnic/a de joventut 3, 2022).

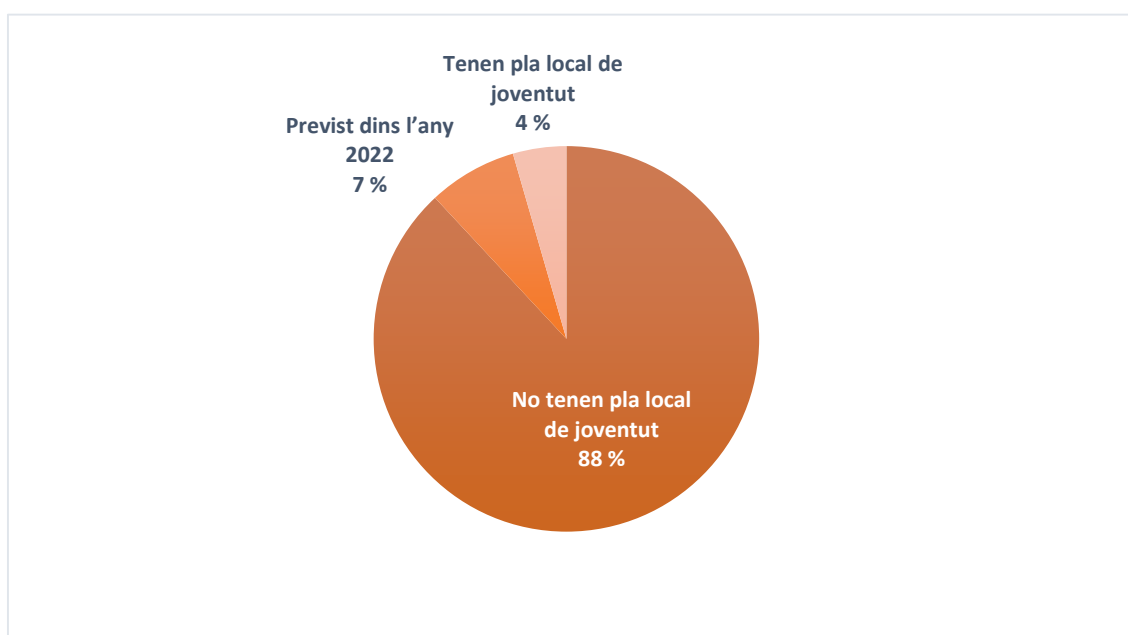
Plans locals de joventut

Per desplegar una intervenció de qualitat en joventut és necessari conèixer els recursos disponibles i la realitat del jovent del territori; saber què és el que es vol aconseguir; definir uns objectius clars; establir les responsabilitats de les persones implicades; i, especialment, transformar les idees en accions concretes (European Commission, 2017).

El pensament estratègic s'utilitza des de l'administració per tractar situacions complexes i conflictives a través de la planificació. *“L'estratègia no és una simple forma d'aconseguir la meta, sinó una manera de posar-se en situació d'aproximar-se a arribar a la meta: guanyar espai, guanyar temps, establir condicions favorables ...”* (Testa 1989:3).

És necessari afavorir polítiques que es centrin en solucions en lloc d'en problemes i plans integrals de joventut que ajudin a definir-les, impulsar-les i coordinar-les (Brunet, 2002). Els serveis de joventut només tenen sentit quan mantenen la seva capacitat d'interlocució amb el jovent i l'àmbit local és on això es pot donar amb major intensitat perquè és el més proper a la ciutadania (Montes, 2011). Així doncs, fer arribar la planificació estratègica en matèria de joventut fins a tots els ajuntaments sigui quin sigui el seu context ha de ser una prioritat. Al gràfic 5 es detalla el nivell d'implementació dels plans locals de joventut als municipis de les IB.

Gràfic 5. Els plans locals de joventut als municipis

Font: Elaboració pròpia

El 88% dels municipis manifesten que no tenen un pla local de joventut i un 7% l'estan elaborant i tenen previst finalitzar-lo durant l'any 2022. El 40% dels municipis que els estan desenvolupant tenen entre 20.000 i 50.000 habitants. Finalment, un 5% dels municipis declaren tenir un pla local de joventut, però la majoria no són públics i quan es realitzen preguntes de control sobre el seu disseny i característiques pareix que són programacions o projectes d'intervenció.

El Consell Insular de Mallorca a la línia 2 de la darrera convocatòria de subvencions per a entitats locals per donar suport al jovent ofereix ajudes pel desenvolupament de plans

locals de joventut a municipis d'entre 20.000 i 49.999 habitants. Aquest fet pot suposar un impuls per a la implantació dels plans locals de joventut a Mallorca, però hauria estat interessant incloure als municipis de menys de 20.000 habitants.

Totes les persones entrevistades valoren que és necessari planificar les accions en l'àmbit de la joventut; això no obstant, existeixen divergències sobre com s'ha de dur a terme aquesta planificació i en quin nivell. Per una banda, alguns/nes PPJ consideren que els plans locals de joventut són massa complicats i difícils d'implementar, *"són difícils de planificar i executar i no hi ha interès polític per desenvolupar-los"* (tècnic/a de joventut 1, 2022). D'altres, mostren escepticisme sobre la seva utilitat real, *"si hi ha un pla de joventut amb un pressupost que el recolzi perfecte, però que quedi com un llibre, no"* (tècnic/a de joventut 4, 2022). Hi ha qui dubta sobre la necessitat d'implantar plans locals de joventut en territoris reduïts, *"l'illa no és molt gran [...], hauríem de començar per un pla insular i després veure si és necessari o no la creació d'un pla municipal"* (tècnic/a de joventut 5, 2022); *"el meu municipi és molt petit, té 1500 habitants, i el cost que suposa fer un pla de joventut és massa elevat pel volum de gent. Crec que és més interessant [...] fer-ho a nivell intermunicipal"* (tècnic/a de joventut 6, 2022). Alguns/es PPJ els consideren imprescindibles, *"no anem a cap banda perquè no tenim un nord i aquest nord ha de ser consensuat per tothom que tengui un paper en les polítiques de joventut"* (tècnic/a de joventut 2, 2022). Finalment, tenim els que apunten a la necessitat d'un canvi de cultura, *"tot això hauria de ser una cultura, una cultura de la planificació [...] i planificar amb els diferents agents"* (tècnic/a de joventut 3, 2022).

Els consells insulars de Menorca, Eivissa i Formentera assoliren les competències en matèria de joventut l'any 2006 i el de Mallorca en 2018. Mallorca i Eivissa no han aprovat planificacions estratègiques en matèria de joventut fins al moment; Menorca va aprovar un pla estratègic de joventut que va estar en vigor del 2017 al 2020; i Formentera té un pla estratègic d'infància i joventut en vigor fins a l'any 2022. El darrer pla jove autonòmic aprovat pel Govern de les Illes Balears (GOIB) va ser el II Pla Estratègic de Joventut que va estar en vigor entre 2010 i 2012.

4.2. Professionals de les polítiques de joventut

La definició de PPJ que s'ha usat per a l'estudi és una adaptació de la proposta de l'ACPPJ del cens de l'any 2018 (Associació catalana de professionals de les polítiques de joventut, 2022). Així, s'han considerat PPJ les persones que desenvolupen la seva activitat principal en l'àmbit de les polítiques de joventut a qualsevol municipi de les IB per compte propi o d'altri, contractades per l'administració o mitjançant entitats prestadores de serveis.

Les funcions i tasques del personal de joventut són molt variades i per cobrir-les han sorgit diversos perfils professionals identificats en diferents estudis i treballs. A l'estudi s'han tengut en compte els següents: personal tècnic, de coordinació, de dinamització i d'informació juvenil (Bravo et al., 2005; i Mas i Colorado, 2019). A més, s'ha inclòs l'opció d'altres per recollir perfils no assenyalats.

El personal tècnic de joventut fa referència a les persones responsables de la planificació, execució i avaluació de les polítiques de joventut del municipi (Mas i Colorado, 2019). Habitualment es parla del personal de coordinació en joventut quan es contracten entitats privades per a la gestió dels serveis de joventut del municipi, encara que alguns municipis grans també tenen en la seva plantilla aquest perfil per a dirigir diferents seccions o serveis.

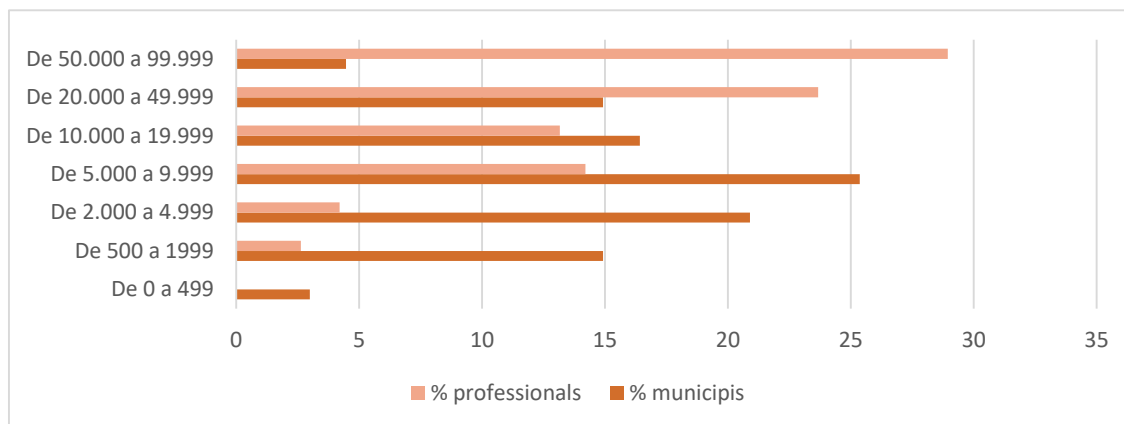
Els i les dinamitzadors/es *“s'encarreguen de l'atenció al públic, del treball directe amb joves i de la dinamització d'espais”* i els i les informadors/es juvenils *“treballen directament amb la població jove, en l'atenció al públic i fan la comunicació i difusió de programes”* (Mas i Colorado, 2019).

Perfils professionals de les polítiques de joventut

A l'enquesta telefònica es demanava pel total de persones que feien feina en cada municipi. Això ha permès determinar que en les IB treballen un total de 190 PPJ en l'àmbit local. A més, alguns ajuntaments manifesten que la plantilla s'amplia

considerablement durant els mesos d'estiu per respondre a l'increment de demanda. Al gràfic 6 es pot observar com es distribueixen els i les PPJ segons la mida dels municipis.

Gràfic 6. Percentatge de PPJ en comparació al percentatge de municipis segons la seva mida

Font: Elaboració pròpia

Les entitats locals de menys de 5.000 habitants, que representen el 38,82% dels municipis i el 4,70% de la població total de les illes, tenen el 6,84% del personal de joventut i el 60% no disposa de cap PPJ.

Taula IV. Perfil professional del personal de joventut segons la mida del municipi

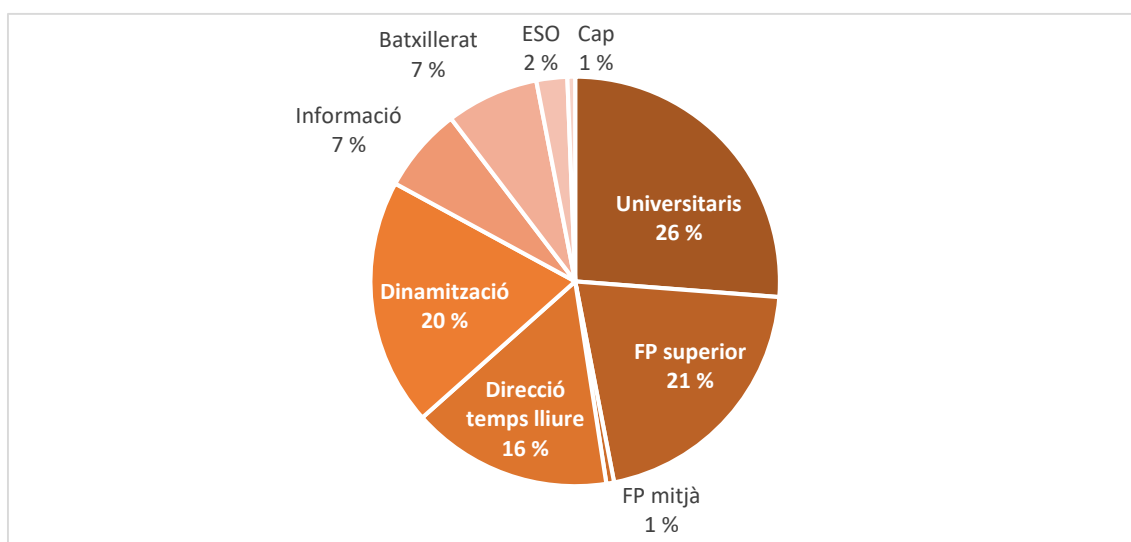
	Total	Més de 50.000	De 20.000 a 49.999	De 10.000 a 19.999	De 5.000 a 9.999	De 2.000 a 4.999	De 500 a 1999
Personal tècnic	17,89%	20,00%	15,56%	32,00%	14,81%	12,50%	20,00%
Coordinació	15,26%	7,27%	22,22%	12,00%	22,22%	12,50%	0,00%
Dinamització	40,53%	34,55%	53,33%	36,00%	55,56%	62,50%	60,00%
Informació juvenil	10,53%	21,82%	4,44%	8,00%	3,70%	12,50%	20,00%
Altres	15,79%	16,36%	4,44%	12,00%	3,70%	0,00%	0,00%

Font: Elaboració pròpia

Els perfils més nombrosos són el de dinamització juvenil i el de personal tècnic i de coordinació. Els municipis més petits prioritzen la contractació de personal de dinamització, excepte en els d'entre 10.000 i 19.999 habitants on sovint el personal tècnic assolix també les tasques de dinamització i informació juvenil. Els serveis

d'informació juvenil estan més dotats als municipis de més de 50.000 habitants, fet que podria explicar la capacitat més gran que tenen per dedicar esforços en polítiques de transició. Si atenem al gènere de les persones enquestades, el 76,12% són dones. Així doncs, es confirma que és un sector feminitzat tal com es veu als darrers censos i estudis sobre PPJ de Balears, Catalunya i la Comunitat Valenciana (ACPPJ, 2018; Mas i Colorado, 2019; i APJCV, 2020). Al gràfic 5 s'observen els resultats obtinguts pel que fa al nivell d'estudis que sol·liciten les administracions municipals per cobrir les places de PPJ.

Gràfic 7. Nivell d'estudis sol·licitat per part dels municipis per cobrir llocs de feina de PPJ

Font: Elaboració pròpia

Les titulacions més sol·licitades són les relacionades amb el lleure educatiu infantil i juvenil que constitueixen un 35,37%, seguides pels estudis universitaris i la formació professional de grau superior. Cap municipi de menys de 2.000 habitants sol·licita personal de joventut amb estudis universitaris i el 58,14% dels llocs de feina amb perfil universitari s'han ofert a ajuntaments de més de 20.000 habitants. El 85,29% de les places que requereixen estudis de formació professional superior corresponen a municipis de més de 50.000 habitants. El 41,67% de places que exigeixen la titulació de batxillerat es troben a municipis de menys de 5.000 habitants. Els municipis de més de 20.000 habitants concentren el 75% dels perfils d'ESO i es corresponen amb personal administratiu. Per norma general es demanen requisits acadèmics més elevats als ajuntaments més grans.

S'observa un consens ampli sobre la necessitat de comptar amb PPJ amb formació universitària, "*es necessita formació universitària en l'àmbit de la joventut, això ho veig clar*" (tècnic/a de joventut 5, 2022). A més a més, es considera prioritari que aquest personal compti amb formació específica en l'àmbit educatiu o social, "*en temes de joventut jo crec que les figures han de ser de l'àmbit social: treballadors socials, educadors socials, animadors socioculturals, pedagogs...*" (tècnic/a de joventut 6, 2022). Finalment, alguns/es apunten a la importància de comptar amb formació específica sobre polítiques de joventut, "*estaria bé tenir una formació comuna en polítiques de joventut*" (tècnic/a de joventut 2, 2022).

Situació laboral dels i les PPJ

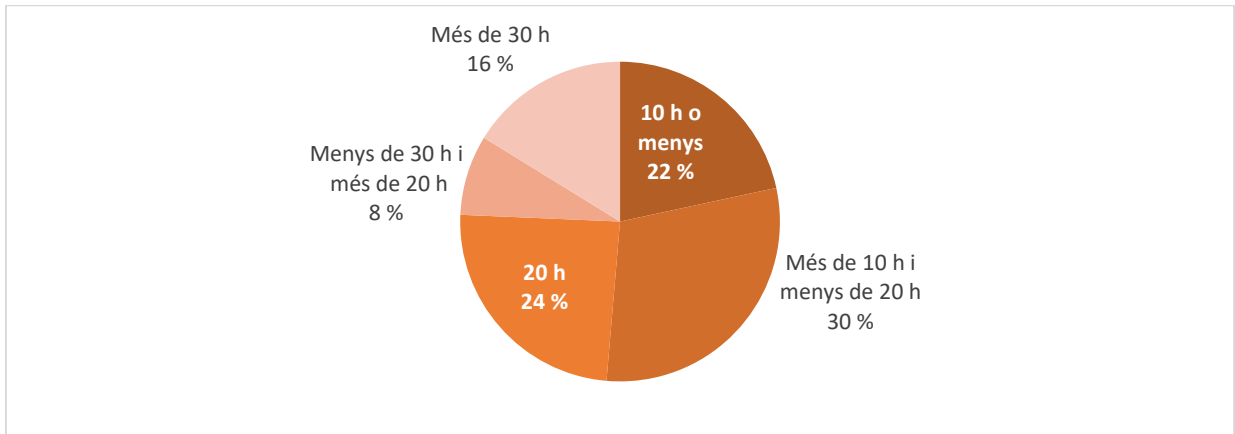
A partir de mitjans dels anys noranta les entitats privades començaren a prestar serveis de joventut, contractades per les administracions públiques, fet que generà una nova situació laboral (Montes, 2015). Actualment, el 46,84% del personal de joventut dels municipis de les IB està contractat a través d'entitats privades i el 69,32% d'aquest personal ha estat contractat per treballar en municipis de més de 20.000 habitants.

Per altra banda, el 16,84% del personal de joventut ha de combinar les tasques de tècnic/a de joventut amb altres com les de dinamització, informació o administració i el 10% del personal fa feina per més àrees de l'ajuntament a part de per la de joventut. "*Feim de tot, jo som informadora, dinamitzadora, la responsable de subvencions, la responsable administrativa de joventut... totes les tasques*" (tècnic/a de joventut 6, 2022).

Quant a les jornades laborals, el 62,80% del personal està a jornada completa. La contractació a jornada parcial és més comú en els municipis petits, ja que el 56% dels contractes a jornada parcial es donen als municipis de menys de 10.000 habitants i només el 8% a ajuntaments de més de 50.000. El 51,31% dels contractes a temps parcial són per menys de 20 hores setmanals el que indica que proliferen jornades molt reduïdes. Si comparem les dades amb el darrer estudi sobre els i les PPJ realitzat a les IB (Mas i Colorado, 2019) podem observar que la temporalitat ha augmentat del 20% al

37,20% i els contractes de menys de 10 h constitueixen el 21,62% dels contractes temporals.

Gràfic 8. Hores setmanals de les contractacions parcials

Font: Elaboració pròpia

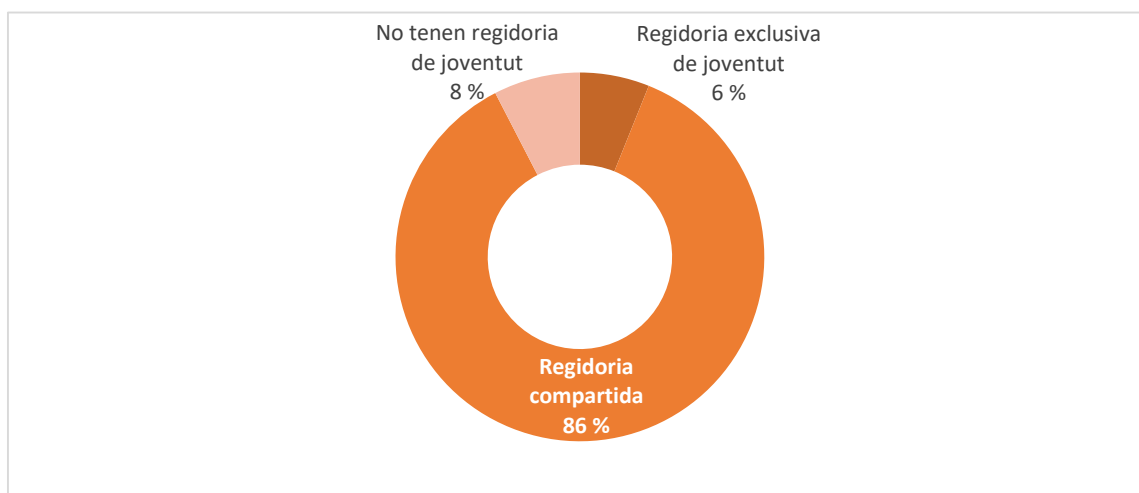
Els/les PPJ tenen una visió negativa sobre la situació que pateix el seu col·lectiu, “*poc personal, poc qualificat amb unes condicions laborals precàries i menysvalorat*” (tècnic/a de joventut 2, 2022). Desenvolupen la seva tasca amb dificultats perquè la seva figura professional és molt desconeguda, “*crec que ni els ajuntaments són conscients que és un tècnic de joventut, un informador, un dinamitzador*” (tècnic/a de joventut 6, 2022). D’altres destaquen la importància d’adequar les condicions laborals a les característiques específiques del sector, “*som uns funcionaris que estam al servei, en el nostre cas, dels joves. Quan hi són els joves? L’horabaixa, ells no es poden adaptar a l’horari, tu t’has d’adaptar a les seves necessitats*” (tècnic/a de joventut 4, 2022). Denuncien condicions laborals precàries, “*els sous, en general, són baixos, molts no estam ni contractats pel que realment feim*” (tècnic/a de joventut 6, 2022). I, alguns/nos defensen la necessitat de cercar un millor encaix de l’àmbit de joventut en les administracions públiques, “*pens que són equips que no són prioritaris dins l’administració [...] perquè joventut no és una prioritat*” (tècnic/a de joventut 7, 2022).

4.3. Institucionalització de les polítiques locals de joventut

Regidories de joventut

Els resultats de l'enquesta mostren que el 94,6% dels ajuntaments compten amb regidoria de joventut i la gran majoria ho fa de manera compartida amb altres àrees. Al gràfic 9 es veu l'encaix de les regidories de joventut en els ajuntaments balears.

Gràfic 9. Configuració de les regidories de joventut a les IB

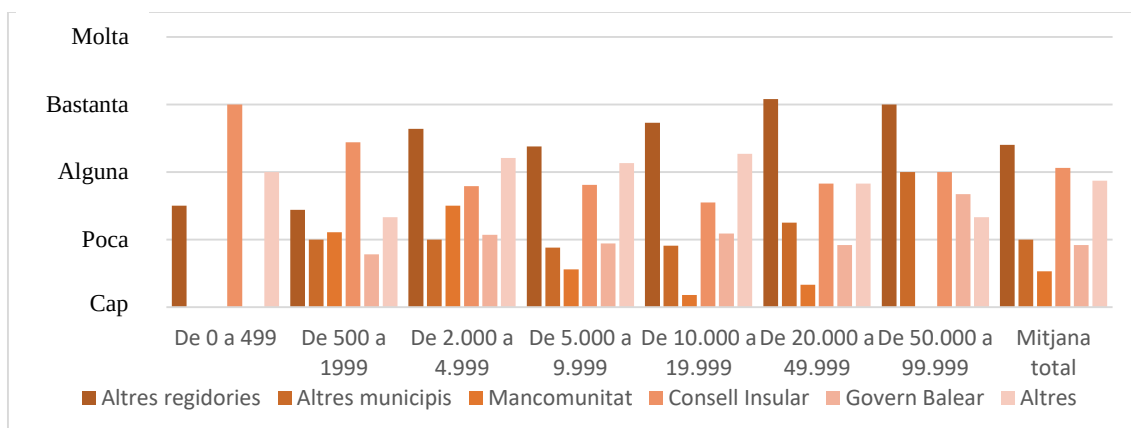
Font: Elaboració pròpia

La llei reguladora de les bases del règim local determina que batllia pot dividir i delegar les funcions de les diferents matèries en regidories. A més, les pot distribuir com vulgui sempre que mantengui “una certa coherència entre les regidories i l’estructura funcional de l’ajuntament i algunes diferenciacions pel que fa a l’abast de les delegacions” (Brugué et al., 2019). En el cas de les IB, joventut sol compartir les regidories amb multitud d’àrees de govern diferents. Destaquen la d’esports (present en el 42% de les regidories compartides), festes (28%) i educació (24%). Ramió (1999) identificà que l’administració pública s’organitza seguint diferents patrons, normalment segons: processos interns, serveis i activitats públiques o per sectors de població. Si s’analitzen les dades de manera detallada, es veu que els ajuntaments segueixen diferents fórmules, però predomina l’organització per serveis i activitats públiques.

Coordinació interdepartamental i interinstitucional

La coordinació interdepartamental (entre regidories), més consolidada que la interinstitucional, es dona més intensament en els municipis grans. El 83,58% dels municipis declara que té entre alguna i bastanta coordinació interdepartamental. Els municipis que no tenen pressupostos específics de joventut mostren graus de col·laboració més baixos en tots els casos i els que no tenen regidoria de joventut declaren tenir més coordinació interdepartamental, tal vegada perquè totes les accions s'han de desenvolupar des d'altres departaments. *“Fa anys teníem àrea i serveis específics de joventut, però ara es treballen les seves necessitats directament des de les altres regidories (habitatge, serveis d'ocupació, educació)”* (tècnic/a de joventut 1, 2022). Amb tot i això, alguns/es PPJ parlen d'interferències a l'hora d'intervenir amb el jovent, *“hi ha molta interferència entre departaments, tothom vol fer de tot, i noltros estem aquí enmig de tots els altres departaments (habitatge, formació, treball) i quedam un poc al marge”* (tècnic/a de joventut 6, 2022). D'altres descriuen diferències metodològiques que dificulten el desenvolupament de la transversalitat i de la cooperació entre departaments *“(joventut) està molt lluny de com entenen ses feines altres departaments [...] La transversalitat queda molt polida en els papers però a s'hora de la pràctica, aquí almenys, no”* (tècnic/a de joventut 4, 2022). Finalment, PPJ demanen més recursos per desenvolupar el treball interdepartamental i transversal, *“la clau és tenir un departament de joventut que tengui molts de recursos”* (tècnic/a de joventut 5, 2022).

Gràfic 10. Valoració de la coordinació

Font: Elaboració pròpia

La cooperació interinstitucional es dona de diferent manera segons l'organisme amb el qual es coordinin. Els consells insulars són les entitats en les quals es reconeix major coordinació, tenen competències en joventut i ofereixen finançament i suport tècnic. En segon lloc, apareix l'apartat d'altres on destaca la coordinació amb centres educatius i entitats privades locals. La coordinació amb les mancomunitats, com era d'esperar per la manca de competències en joventut, és baixa, però alguns municipis l'han destacada perquè l'educadora social mancomunada desenvolupa algunes tasques pròpies de l'àrea de joventut per falta de personal especialitzat. Pareix que els municipis col·laboren poc entre ells per generar sinergies en matèria de joventut i també hi ha poca coordinació amb el GOIB, organisme que ofereix formacions i assessorament.

L'organització de les competències dels diferents nivells de l'administració no està prou clara, *"la coordinació amb el Consell Insular va per èpoques. A èpoques hi ha molt bona relació i a èpoques estam un poc deixats. I a nivell autonòmic dir-te que quasi no sé el que fa el GOIB"* (tècnic/a de joventut 6, 2022). Tal vegada aquest fet genera confusió i dificulta que la ciutadania conegui els recursos disponibles, *"aquesta triple administració (GOIB, consell insular, ajuntament) sa gent la fa confondre, no es té clar quines competències té cada un"* (tècnic/a de joventut 4, 2022). La separació geogràfica per illes tampoc ajuda, *"jo crec que aquesta distància física que hi ha, realment, és el que més ens afecta"* (tècnic/a de joventut 7, 2022), però les noves tecnologies estan ajudant a reduir l'impacte d'aquesta distància, *"la part tecnològica ha facilitat moltíssim que tenguem una bona comunicació"* (tècnic/a de joventut 4, 2022). Encara que els resultats mostren que hi ha una certa coordinació interinstitucional, aquesta depèn de la voluntat política i del personal de joventut perquè no s'utilitzen mecanismes oficials de cooperació, *"l'entesa a nivell personal és molt senzilla [...], però a nivell pràctic no hi ha absolutament cap sistema protocol·litzat de coordinació de res"* (tècnic/a de joventut 2, 2022).

La coordinació interdepartamental i interinstitucional pot afavorir sinergies que aportin recursos financers, formació o assessorament per millorar les intervencions (Brugué i Canal, 2012). La taula V ens mostra les respostes obtingudes sobre el tipus de

coordinació que es dona als municipis en joventut: econòmica o tècnica (assessorament/formació).

Taula V. Percentatge de municipis que reben suport financer i formatiu segons organisme

Organismes	Financer	Formació/assessorament
Consells insulars	87,90%	68,80%
Altres regidories	42,40%	42,20%
Govern Balear	24,20%	42,20%
Mancomunitat	7,60%	14,10%
Altres municipis	6,10%	7,80%
Entitats privades locals	4,50%	1,60%
No en reben	12,10%	25,10%
Institut de la Joventut de Menorca	1,50%	0,00%
Projectes europeus	1,50%	0,00%
Fundacions privades	1,50%	1,60%
Federació de municipis	1,50%	1,60%
Triangle jove	0,00%	1,60%
IMAS	0,00%	1,60%
Universitat	0,00%	1,60%
Reunions coordinació	0,00%	1,60%

Font: Elaboració pròpia

Els consells insulars aporten ajudes financeres perquè tenen línies econòmiques disponibles pels municipis a través de subvencions o convenis. També destaquen les col·laboracions econòmiques i formatives entre regidories. El GOIB està més present en l'assessorament i formació que en la part financera, perquè va traspasar les competències en joventut als consells insulars i actualment no dona suport econòmic als ajuntaments. Per aquesta raó s'ha demanat a les persones que han indicat que rebien finançament des del GOIB que el detallessin. S'ha detectat que en alguns casos hi havia una confusió amb l'administració que aporta els doblers, en altres encara rebien una subvenció per instal·lacions juvenils concedida l'any 2006 fins al 2024, i alguns comptabilitzen les ajudes per donar suport a les activitats d'oci educatiu. Sorpren la

infrautilització dels recursos econòmics i formatius que ofereix Europa i que un 25% de les persones enquestades manifesta no rebre cap formació o assessorament per desenvolupar la seva feina.

Pressupost

El 75,8% dels municipis balears tenen pressupost específic per joventut. La taula VI mostra el percentatge de municipis que tenen pressupost per joventut segons la seva mida i es veu una clara relació entre la mida i la reserva pressupostària. Els municipis més grans tenen partides pressupostàries per joventut. El 60% dels municipis que no tenen regidoria de joventut i el 79,03% dels que la tenen disposen de pressupost específic. Comptar amb regidories de joventut afavoreix l'existència d'inversió pública adreçada a joventut.

Taula VI. Percentatge de municipis amb pressupost específic per joventut

Habitants	% municipis amb pressupost específic de joventut
De 0 a 499	50,00 %
De 500 a 1999	55,56 %
De 2.000 a 4.999	57,14 %
De 5.000 a 9.999	87,50 %
De 10.000 a 19.999	81,82 %
De 20.000 a 49.999	91,67%
De 50.000 a 99.999	100,00%

Font: Elaboració pròpia

Dels resultats de les entrevistes es desprèn que la inversió pública en l'àmbit de la joventut a les IB és escassa, "*no es destinen recursos en l'àmbit de la joventut*" (tècnic/a de joventut 2, 2022). Això afecta a tots els altres aspectes analitzats, "*sense una estructura, un personal, un pressupost propi és impossible*" (tècnic/a de joventut 4,

2022). "*Què li manca al Consell Insular? Personal i una estructura*" (tècnic/a de joventut 4, 2022).

5. Conclusions i propostes

A continuació s'analitzarà el nivell de consolidació i d'institucionalització de les PLJ. Per fer l'anàlisi es tendran en consideració, per una banda, les arquitectures que, tal com indiquen Taru et al. (2020) donen suport al treball juvenil i per l'altra, els nivells d'institucionalització de les PLJ (Brugué et al., 2019). Finalment, es presentaran 21 recomanacions perquè les PLJ siguin més eficaces, eficients i generin un major impacte.

5.1. Arquitectures que donen suport al treball en joventut

Taru et al. (2020) proposen valorar les arquitectures que donen suport al treball juvenil per analitzar el nivell de desenvolupament de les polítiques de joventut i les avaluen considerant 1) el reconeixement normatiu del treball en joventut i de sistemes que garanteixin la qualitat, 2) el suport econòmic i d'aprenentatge per als i les PPJ i 3) l'existència d'associacions de PPJ. Els resultats de l'avaluació de les arquitectures permeten classificar-les en quatre grups: 1) ben desenvolupades, 2) amb espai de desenvolupament, 3) parcialment desenvolupades, i 4) necessitades de desenvolupament.

El perfil professional i les categories dels i les PPJ no estan definides a la Llei 10/2006 integral de joventut de les IB, però si s'ha introduït a l'avantprojecte de la llei de polítiques de joventut de les IB, que es troba en tramitació parlamentària des del 22 de novembre de 2021. Amb tot i això, cal dir que es defineixen de manera molt genèrica.

En referència a les mesures per garantir la qualitat, la llei 10/2006 determina que el GOIB i els consells insulars tenen les competències per desenvolupar plans estratègics, però no estableix cap concreció quant al seu contingut, vigència, metodologia, desplegament ni avaluació. Això ha provocat una falta de coherència entre les poques accions de planificació estratègica que s'han donat a les IB. L'avantprojecte de llei de

polítiques de joventut de les IB afegeix la implantació i avaluació de plans estratègics en l'àmbit municipal i determina l'obligatorietat i els continguts dels plans autonòmics i els procediments per aprovar-los, revisar-los i modificar-los. En canvi, només es limita a determinar que els consells insulars i les administracions locals són les responsables de crear els plans insulars i locals sense especificar uns mínims que afavoreixin la coherència i integralitat de les accions a nivell territorial.

Respecte al suport econòmic i d'aprenentatge no s'ofereix formació professional o educació terciària sobre joventut, només existeix suport institucional a l'educació no formal en l'àmbit de l'oci educatiu i el suport econòmic de les PLJ és baix. Finalment, cal destacar, que les IB compten amb una associació de professionals de la joventut que és l'Associació de Professionals de la Joventut de les Illes Balears (APROJIB).

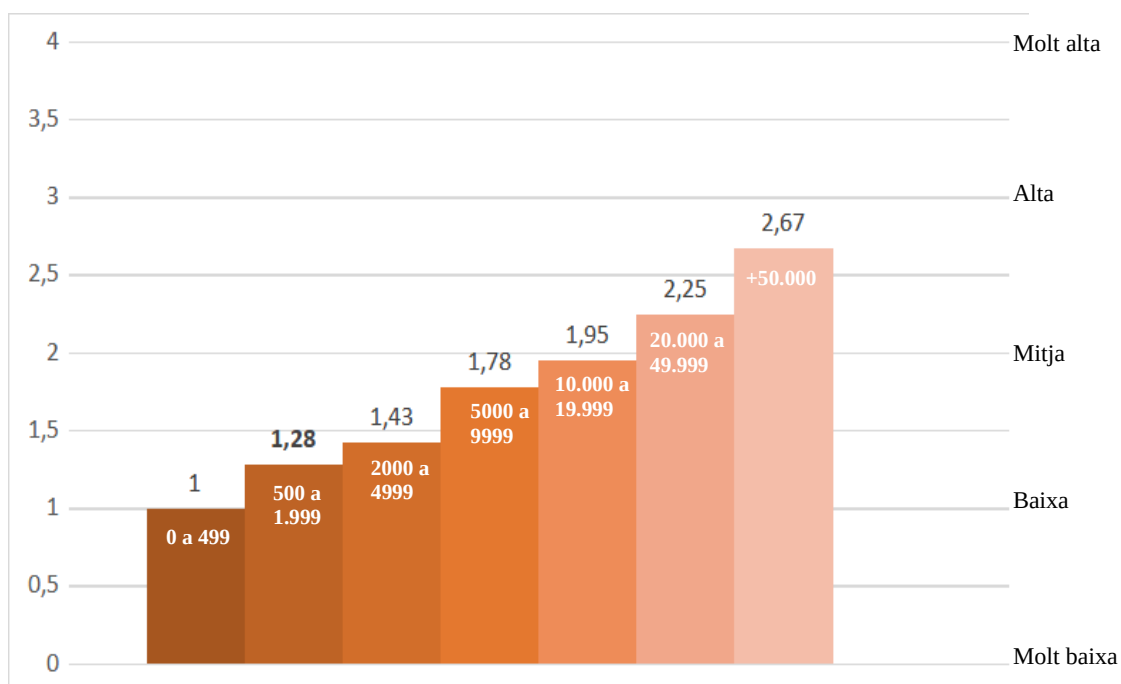
Segons les categories establertes per Taru et al. (2020) les arquitectures que donen suport al treball juvenil a les IB estan necessitades de desenvolupament, especialment en les àrees de formació, suport a PPJ, i el desplegament normatiu pel reconeixement dels i les PPJ i per garantir la qualitat de les intervencions en joventut.

5.2. Nivell d'institucionalització de les polítiques locals de joventut

S'ha valorat el nivell de consolidació de les PLJ adaptant la proposta de Brugué et al. (2019) de la següent forma:

- Existència de regidoria (0 si no hi ha regidoria, 0,5 si n'hi ha, però és compartida i 1 si és exclusiva).
- Existència de personal assignat a la matèria (0 si no hi ha personal, 0,5 si l'equip disposa d'una o dues persones i 1 si disposa de tres persones o més).
- Disponibilitat de partida (0 si no hi ha partida pressupostària i 1 si se n'ha previst).
- Existència d'un pla local de joventut (0 si no s'ha elaborat cap pla, 0,5 si està previst aprovar-ho dins l'any 2022 i 1 si se n'ha elaborat un).

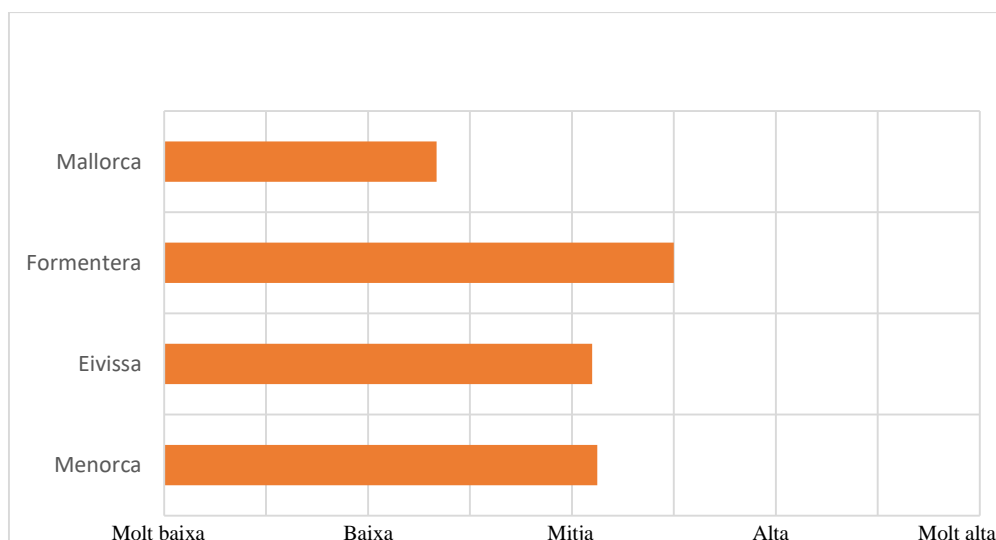
Gràfic 11. Mitjana d'índex d'institucionalització de les PLJ segons mida dels municipis

Font: Elaboració pròpia

Els municipis més petits tenen un menor índex d'institucionalització il·lustrat per la manca de recursos econòmics i professionals. Els de menys de 10.000 habitants tenen una mitjana d'institucionalització de les PLJ entre mitja i baixa. En general, l'índex d'institucionalització de les PLJ de les IB és baix, a causa de la baixa planificació estratègica i la falta de recursos humans i econòmics.

Gràfic 12. Mitjana d'índex d'institucionalització de les PLJ segons illa

Font: Elaboració pròpia

A Mallorca, a conseqüència de tenir una gran quantitat de municipis petits, la mitjana de l'índex d'institucionalització de les PLJ és baixa (1,34). Menorca i Eivissa mostren resultats semblants entre elles, ja que compten amb un índex mitjà (2,13 i 2,10 respectivament). Formentera, a causa de la seva condició de municipi i consell, té un índex alt (3). La disseminació de la població en municipis més petits dificulta i encareix la gestió dels serveis de joventut, aspecte que s'ha de considerar a l'hora de distribuir els recursos.

5.3. Propostes d'intervenció

La municipalització de les polítiques de joventut afavoreix la proximitat, la interlocució i l'adaptació de les intervencions a les necessitats reals del jovent (Montes, 2011), però la situació dels serveis de joventut és molt diferent segons el municipi i no tots poden oferir els mateixos serveis. S'observa que les intervencions en els àmbits propis de les polítiques de transició són febles, especialment en els municipis més petits.

A més, l'estudi mostra que manca planificació a mitjà i llarg termini i predominen les accions a curt termini que mostren resultats dèbils (Comas, 2007; i Dunne et al., 2015).

Per altra banda, és necessari consolidar el procés de professionalització dels equips de joventut: per fer-ho s'han de regular els perfils professionals i els requisits acadèmics (Montes, 2015; i Mas i Colorado, 2019); establir carteres de serveis bàsics municipals i ràtios de professionals (ACPPJ, 2022); i millorar les condicions laborals del personal de joventut (Bravo et al., 2005; ACPPJ, 2018).

A continuació es detallen recomanacions pel desenvolupament de les PLJ de les IB, que implicarien la mobilització de recursos de tots els nivells de l'administració de la comunitat autònoma:

1. **Clarificar la distribució de les competències en matèria de joventut.** El procés de traspàs de competències s'ha realitzat de forma gradual i desorganitzada i és necessari revisar el repartiment de les competències per

estructurar-les (Camacho-Grande, 2011; i Castaño i Zinkunegi, 2011). *"Des del Consell tenim competències en joventut, però això no es tradueix en una capacitat de decisions sobre la normativa i legislació que després ha de marcar el marc d'actuació [...] Hem d'executar competències quan, moltes vegades, no encaixa la normativa amb la realitat"* (tècnic/a de joventut 2, 2022).

És convenient obrir un procés de negociació horitzontal (Brugué, Canal i Paya, 2015) en el qual totes les administracions competents decideixin quins àmbits d'intervenció s'han de treballar a cada nivell i de quina manera s'han d'ajustar a les necessitats de cada territori; i determinar quins són els serveis que han d'oferir els diferents nivells de l'administració, especialment en les competències que es comparteixen (realització d'estudis i formació de PPJ). Es tracta d'avançar cap a la **corresponsabilitat** que introdueix l'avantprojecte de llei de polítiques de joventut de les IB.

2. **Incrementar la cooperació interdepartamental i interinstitucional**, *"jo crec que la coordinació interinstitucional és una de les grans mancances"* (tècnic/a de joventut 3, 2022). La cooperació interinstitucional és fonamental pel desenvolupament de les polítiques de joventut (Nico, 2014; Brugué i Canal, 2012; i Montes 2011). Així es facilita la distribució de les competències de les matèries que afecten el jovent, s'eviten duplicitats i es millora la implantació de plans integrals de joventut. Per altra banda, també és necessari desenvolupar la coordinació interdepartamental, *"hem demanat que la nova llei de joventut [...] crei mecanismes perquè hi hagi coordinació, presa de decisions i debat en totes les conselleries"* (tècnic/a de joventut 2, 2022). S'han de potenciar comissions creades sota un paraigua legal i flexible que les legítimi i faciliti la innovació, amb objectius ben definits, compostes per membres amb capacitat real de prendre decisions i amb un bon equilibri entre personal tècnic i càrrecs polítics compromesos, que comptin amb lideratge polític i tècnic i amb estratègies de cooperació i estils de lideratge intensos però modestos (Brugué, Canal i Paya, 2015). *"Sempre que n'hi ha hagut (comissions interinstitucionals i interdepartamentals) i que les hem treballat jo he observat que s'ha millorat en*

la cultura de la política de joventut" (tècnic/a de joventut 3, 2022). Per altra banda, s'han d'afavorir reunions bilaterals i trilaterals per enfortir les relacions i la coordinació entre diferents departaments o institucions (Residori, et al., 2015).

3. Elaborar un **pla de municipalització de les polítiques de joventut**. A les IB els consells insulars són l'administració més pròxima als ajuntaments i per aquesta raó haurien de liderar el disseny, implementació i avaluació d'aquests plans amb la col·laboració del GOIB. Els plans haurien de contemplar com a mínim: la dotació de personal amb les categories professionals i formació acadèmica adequades, la implantació de la planificació estratègica i la corresponsabilitat municipal aportant partides pressupostàries específiques per joventut.

4. Implantar la **planificació estratègica** en la gestió de les PLJ i garantir la **sostenibilitat** dels serveis de joventut. *"Les polítiques de joventut són com una muntanya russa, uns anys estàs a dalt perquè és una prioritat i d'altres estàs a baix perquè no es fa res"* (tècnic/a de joventut 1, 2022). Cal passar de la teoria a la pràctica (Dunne et al., 2015), deixar d'improvisar i planificar accions a mitjà i llarg termini (Soler et al, 2002). Es recomana desenvolupar la panificació estratègica territorial amb un sistema semblant al que proposa la llei catalana de polítiques de joventut. Això suposaria dissenyar, implementar i avaluar plans de joventut des del GOIB; plans de territori des dels consells insulars i municipis; i plans del jovent a través de la participació de les entitats juvenils locals i regionals. Especialment, en els nivells autonòmic i insular, és necessari diferenciar entre plans estratègics, que defineixen les polítiques de joventut en tots els àmbits, i plans d'acció, que són l'instrument de planificació que concreta, estructura i organitza l'acció (Pla Nacional de Joventut de Catalunya, 2013). Així, es recomana desplegar plans estratègics de sis anys que es concretin en plans d'acció bianuals (INJUVE, 2014). Pel desenvolupament dels plans locals de joventut caldria garantir que els municipis tenen mínimament desenvolupades les seves intervencions en joventut perquè es pugui justificar la inversió tècnica i econòmica necessària (Montes, 2008).

5. Parar especial atenció a la **planificació de l'avaluació** de les PLJ per analitzar el procés (desenvolupament), el resultat (eficàcia i eficiència) i l'impacte de les accions.
6. **Implicar el jovent i tots els altres actors** durant el disseny, planificació i avaluació de les PLJ (Schild, et al. 2017).
7. Promoure la **recollida sistemàtica de dades locals** i regionals sobre joventut (European Commission, 2015) per avaluar les accions, millorar el coneixement de la realitat i així planificar segons necessitats reals. A més, s'hauria d'establir un sistema d'indicadors que ens serveixi com a eina de monitoratge de la situació del jovent (Serracant, Estivill i Sales, 2020). Per facilitar la comparació i el manteniment del sistema s'haurien d'acordar a tots els nivells la divisió de les franges d'edat per a la recollida de dades. L'actualització de les dades hauria de ser molt regular i s'haurien de realitzar estudis sobre les PLJ, com a mínim, cada quatre anys per poder diagnosticar i valorar la seva evolució. En aquest sentit, és interessant apuntar a la base de dades finlandesa "*municipal youth work*" que ofereix dades actualitzades sobre la situació de les PLJ i alguna informació rellevant sobre joventut en l'àmbit regional i municipal.
8. Fer un **replantejament metodològic** que faciliti el disseny i implementació de plans de joventut en el dia a dia. Els i les PPJ han destacat la dificultat de dissenyar plans de joventut a causa de la manca de dades i de comunicació entre departaments, "*aquí no feim estudis, [...] no tenim dades*" (tècnic/a de joventut 4, 2022). En aquestes condicions, impulsar un pla local de joventut suposa un gran esforç perquè implica realitzar una diagnosi des de zero, i els ajuntaments no tenen recursos econòmics ni tècnics per realitzar-la. Per aquesta raó, és important que les dades quantitatives que recull el GOIB es puguin desglossar per municipis i revisar les bases metodològiques de tots els serveis de joventut per introduir la planificació estratègica en la quotidianitat dels serveis de joventut. Les programacions han d'incloure accions de recollida de dades qualitatives sobre la situació del jovent. Això implica planificar activitats pensades per recollir l'opinió del jovent i mantenir reunions periòdiques amb

agents clau en temes de joventut del municipi. És una feina constant per conèixer la situació del jovent en tot moment i així facilitar la implantació de plans de joventut i la seva adaptació als canvis que es puguin produir. Les accions per recollir l'opinió del jovent s'han de plantejar amb metodologies pròpies de l'educació no formal i no han de suposar un esdeveniment aïllat, ja que haurien d'estar integrades amb la resta d'activitats. Es poden trobar diversos manuals i treballs que proporcionen multitud de tècniques i recursos adaptats al jovent (Hernando, 2002; i Escudero, 2004). Per tenir una base sòlida a l'hora d'iniciar un pla local de joventut és necessari: una coordinació constant amb les altres àrees municipals que no es limiti al període de disseny del pla; informes d'avaluació del funcionament dels anteriors plans i dels serveis de joventut; i dades quantitatives i qualitatives sobre la situació actual del jovent.

9. **Els plans locals de joventut han de ser una eina de feina** i no un document enrevessat a exhibir en el portal d'internet de l'ajuntament. Els plans i els informes d'avaluació han de ser públics, però han de ser realistes i s'han d'ajustar a les capacitats i necessitats de cada territori (Comas, 2007).

10. Desplegar **personal tècnic de joventut altament especialitzat** en el territori per assolir tasques de coordinació, afavorir la internacionalització del treball juvenil i generar continguts i eines metodològiques adaptades a cada localitat. Per una banda, PPJ destaquen la necessitat de comptar amb persones que puguin coordinar i liderar la cooperació interinstitucional, "*aquesta legislatura, el Consell Insular, va posar una coordinadora [...] que és molt activa i gràcies a ella estam molt més units i treballam més en comú*" (tècnic/a de joventut 4, 2022). Per l'altra, els i les PPJ manifesten que tenen dificultats per desenvolupar algunes accions específiques perquè no poden tenir coneixement especialitzat sobre tots els àmbits que afecten el jovent, i perquè tenen poques hores per dissenyar les seves pròpies accions, especialment en els municipis més petits. A més, els resultats de l'estudi mostren la infrautilització dels recursos que ens ofereix la Unió Europea i altres organitzacions internacionals per afavorir la mobilitat juvenil i millorar la qualitat de les intervencions en matèria de

joventut. La contractació d'aquest personal es podria fer des del GOIB i el seu lloc de feina hauria d'estar ubicat físicament en diferents municipis de les illes perquè estiguin realment integrats/des en el seu territori d'actuació i coneguin millor la realitat que els envolta. Finalment, es proposa que cada tècnic/a desplegat/da tenguí una especialització diferent (comunicació, salut, habitatge, etc.) per liderar la innovació i la creació de continguts i eines metodològiques altament especialitzades per a tots els municipis de les illes.

11. Determinar els **perfils de professionals** de la joventut detallant les funcions, tasques i els requisits acadèmics mínims. Les tasques que s'han de desenvolupar des dels serveis de joventut són complexes i exigents (Soler et al. 2002; i Schild et al. 2017) i, tal com s'ha pogut observar als resultats de l'estudi, és freqüent que els ajuntaments contractin perfils professionals amb estudis per sota de la formació professional o dels estudis universitaris. En aquest sentit, es considera encertada la proposta de l'ACPPJ (Bravo et al., 2005) que es pot consultar a l'annex 3. Així i tot, es recomana que tots els ajuntaments comptin almanco amb una persona amb titulació universitària que ha de ser l'encarregada de dissenyar, implementar i avaluar les polítiques locals de joventut (Montes, 2015). Per garantir això, és necessari el suport dels consells insulars per donar recursos als ajuntaments, especialment als de menys de 5.000 habitants.

12. Millorar l'**oferta formativa dirigida als PPJ** creant estudis bàsics sobre polítiques de joventut com fa l'Observatori Català de la Joventut; afavorint la formació contínua des de totes les administracions amb competències en joventut (Montes, 2015); incloent-hi continguts sobre polítiques de joventut en els graus d'educació social i pedagogia (Soler et al. 2002) i en la formació professional de grau superior d'animació sociocultural; afavorint l'intercanvi de bones pràctiques entre professionals (Schild et al., 2017; i Taru, Krzaklewska i Basarab, 2020), establint col·laboracions entre la Universitat de les Illes Balears i altres universitats per crear màsters i postgraus sobre joventut; i desenvolupant la implantació de certificats de professionalitat de nivells 3, 4 i 5 per afavorir l'especialització dels i les PPJ i el reconeixement de la seva formació contínua.

13. Augmentar el **nombre de PPJ** establint equips de professionals mínims i ràtios. Es podria agafar com a exemple la llei de serveis socials que determina el nombre mínim de professionals segons població per determinar l'obligatorietat de la figura dels i les PPJ i les ràtios de professionals en cada municipi (ACPPJ, 2022).
14. Mancomunar les tasques dels i les PPJ per oferir **millors condicions laborals** als i les treballadors/es (reducció dels contractes a temps parcial) i possibilitar l'atenció dels municipis més petits. "*La possibilitat de mancomunar, hi ha altres CCAA que tenen experiències molt bones i aquí en tenim algunes, [...]és molt enriquidora*" (tècnic/a de joventut 3, 2022). No és necessari utilitzar les estructures administratives ja creades, es proposa que els consells insulars promoguin l'associació de municipis per la gestió dels serveis de joventut. Un bon criteri per unir els municipis podria ser compartir el mateix centre d'educació secundària (Soler et al., 2002).
15. Garantir des de les administracions públiques que es contracti al personal de joventut amb les **categories adequades** segons el conveni del sector públic o el conveni col·lectiu que pertoqui en el sector privat (ACPPJ, 2022). Per aconseguir-ho els consells insulars han de recolzar econòmicament els ajuntaments més petits a canvi que els municipis garanteixin les contractacions amb les categories adequades, i els ajuntaments haurien d'establir l'obligatorietat de la contractació del personal en el conveni i categoria professional adequats en els plecs de condicions dels processos de contractació pública.
16. Crear un **cens de PPJ** per conèixer les seves característiques i necessitats i donar-los suport.
17. Promoure el **desenvolupament de les associacions de professionals del sector** i establir un sistema de col·laboració fluid amb l'objectiu de millorar la

implementació de polítiques de joventut. "*És molt important tenir força com a col·lectiu (PPJ) i estar associats*" (tècnic/a de joventut 2, 2022).

18. Donar a conèixer, a través del personal de joventut altament especialitzat, esmentat al punt 10, els **recursos econòmics i formatius europeus** per impulsar la creació de nous projectes, la formació contínua dels i les PPJ i l'intercanvi d'experiències. En el cas que no hi hagués aquesta figura, una altra opció seria incrementar el suport tècnic i la formació des del GOIB per a desenvolupar aquesta funció.
19. Impulsar la **perspectiva jove** entre les administracions per afavorir una major conscienciació sobre la justícia intergeneracional i la necessitat de pal·liar les desigualtats que pateix el col·lectiu jove. Implantar això suposa un canvi de paradigma, però sens dubte s'haurien d'usar les dues estratègies que han impulsat la perspectiva de gènere: **formació específica per conscienciar sobre les desigualtats** que pateix el jovent, indicant com s'han d'abordar des de cada sector i l'obligatorietat de comptar amb **informes d'impacte en la joventut** per aprovar qualsevol proposta legislativa, incloent-hi els pressuposts (Rodríguez, 2020).
20. Desenvolupar el **marc legislatiu en matèria de joventut** (Taru et al., 2020). Una vegada aprovada la Llei de Polítiques de Joventut de les IB s'ha de consolidar i concretar a través de decrets i desplegaments normatius per 1) **definir els perfils professionals dels i les PPJ**, indicant categories, funcions i requisits acadèmics; 2) regular les **carteres mínimes de serveis de joventut** en els àmbits autonòmic, insular i local, 3) establir les **ràtios de PPL** i 4) **l'obligatorietat de planificar** les accions en joventut des del GOIB, els consells insulars i els ajuntaments.
21. **Incrementar la inversió pública en joventut**, "*hi ha d'haver-hi doblers com a totes les polítiques*" (tècnic/a de joventut 3, 2022). S'hauria d'establir un percentatge mínim d'inversió pública en matèria de joventut que es podria

marcar entre l'1% (Observatorio de la Juventud de la Comunidad de Madrid, 2010) i el 2% a nivell municipal (Fundació Ferrer i Guàrdia, 2019).

6. Bibliografia

Associació Catalana de Professionals de les Polítiques de Joventut (2018). *Informe del cens de professionals en l'àmbit de la joventut de Catalunya 2018*.

<https://n9.cl/imq3d>

Associació Catalana de Professionals de les Polítiques de Joventut. (16 d'abril de 2022). *Necessitats i prioritats dels i les professionals de joventut pel Parlament de Catalunya*.

<https://joventut.info/?lang=es>

Associació Professionals de la Joventut de la Comunitat Valenciana (2020). Informe de resultats del cens de professionals de joventut de la Comunitat Valenciana.

<https://n9.cl/f7m02>

Ballester, L. (2004). *Bases metodològiques de la investigació educativa*. Universitat de les Illes Balears.

Bravo, M. et al. (2005). Els perfils professionals de les polítiques de joventut: “del retrat al repte”. *Associació Catalana de Professionals de les Polítiques de Joventut*.

Comissió Professional (ACPPJ). <https://n9.cl/in869>

Brugué, J. i Canal, R. (2012). “Govern multi-nivell: dependència, independència o interdependència?”. A: DÍAZ et al. *Polítiques públiques dels municipis catalans*.

Barcelona: Fundació Carles Pi i Sunyer, p. 279-299. <https://acortar.link/Tbs0ci>

Brugué, Q. et al. (2019). *La situació de les polítiques municipals de joventut a Catalunya. Anàlisi del desplegament del PNJCat a través de les dades de l'Enquesta a municipis i comarques 2016-2017*. Col·lecció Estudis, núm. 38.

Generalitat de Catalunya. <https://n9.cl/a02x9>

- Brugué, Q.; Canal, R. i Paya, P. (2015). ¿Inteligencia administrativa para abordar ‘problemas malditos’? El caso de las comisiones interdepartamentales. *Gestión y Política Pública*, 24 (1), p. 85-130. <https://n9.cl/fh2aw>
- Brunet, D. (2002). *Com fer un Pla Integral de Joventut. Sinergia*. Col·lecció de guies pràctiques. Generalitat de Catalunya. <https://n9.cl/wvdm4>
- Cádiz, X. i Cardona, M. (2011). ¿Cómo convertir las intervenciones locales en política de juventud?. *Revista de Estudios de Juventud*, (94), 117-128. <https://n9.cl/bcmph>
- Camacho-Grande, J. M. (2011). Principales retos de las políticas de juventud. *Revista de Estudios de Juventud*, (94), 49-67. <https://n9.cl/bcmph>
- Castaño, J. A. i Zinkunegi, T. (2011). De la práctica del simulacro a la sistematización de la práctica. *Revista de estudios de juventud*, (94), 101-116. <https://n9.cl/bcmph>
- Cerdà E., Mas A i Millán A (2011). *Polítiques locals de joventut a les Illes Balears 2010*. Observatori de la Joventut de les Illes Balears. <https://n9.cl/7y1wt>
- Comas, D. (2007). *Las políticas de juventud en la España democrática*. Instituto de la Juventud de España. <https://n9.cl/vrxyb>
- Consell Insular de Mallorca. Convocatòria de subvencions per als ajuntaments de Mallorca fins a 50.000 habitants per donar suport a la joventut a l'any 2022. Butlletí Oficial de les Illes Balears, 4 de gener de 2022, 554-575. <https://n9.cl/v5huv>
- Decret 39/1997, de 14 de març, pel qual es regulen mesures especials i transitòries per a l'illa de Formentera, BOCAIB núm. 041 de 5 d'abril de 1997. <https://n9.cl/4wevm>

- Dunne, A., Ulicna, D., Murphy, Ilona i Golubeva, M. (2015). *Working with Young People: The Value of Youth Work in the European Union*. Luxemburgo: Publications Office of the European Union. <https://n9.cl/3losv>
- Escudero, J. (2004). *Análisis de la realidad local. Técnicas y métodos de investigación desde la Animación Sociocultural*, Narcea, Madrid.
- European Commission (2015). *Quality Youth Work a common framework for the further development of youth work. Report from the Expert Group on Youth Work Quality Systems in the EU Member States*. Directorate-General for Education and Culture. Brussel·les. <https://n9.cl/vhg8h>
- European Commission (2017). *Improving Youth Work: Your Guide to Quality Development*. Brussel·les: Publications Office of the European Union. <https://n9.cl/yrk51>
- Fabra i Anton, S. (2018). *Estratègies dels municipis en matèria de joventut a Catalunya. Una anàlisi de l'enquesta a municipis i comarques 2016-2017*. Barcelona: Generalitat de Catalunya Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. DGJ. <https://n9.cl/lac6l>
- Fundació Ferrer i Guàrdia (2019). *Propostes per a unes polítiques de joventut transformadores*. <https://n9.cl/49vd3>
- Hernández, R. M. (2014). La investigación cualitativa a través de entrevistas: su análisis mediante la teoría fundamentada. *Cuestiones Pedagógicas*, 23, 187-210. <https://n9.cl/kz7hx>
- Hernando, M.A. (2002). *Métodos e instrumentos para el análisis de la realidad, Planificación y diseño de proyectos en Animación Sociocultural*, Sanz y Torres, Madrid, pág. 67-110.

IBESTAT (2021). *Dades anuals 2021*. Institut Balear d'Estadística, Palma.

Instituto de la Juventud (INJUVE) (2014). *Estrategia Juventud 2020*. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. <https://n9.cl/wkx51>

Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local. Boletín Oficial del Estado, 3 d'abril de 1985, 8945-8964. <https://n9.cl/a0t9n>

Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de joventut. Butlletí Oficial de les Illes Balears, 3 d'agost de 2006, número 109. <https://n9.cl/j5n73>

Llei 33/2010, de l'1 d'octubre, de polítiques de joventut. Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya, del 4 d'octubre de 2010, núm. 804/VIII. <https://n9.cl/g7wj7>

Mañé, J., Alonso, O., Luque, S., i Panadero, H. (2021). *Consells comarcals i polítiques de joventut. Una anàlisi de l'Enquesta a municipis i comarques sobre polítiques de joventut 2016-2017*. Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya. <https://n9.cl/9tu4i>

Mas, A. i Colorado, S. (2019). Els perfils dels i les professionals de les polítiques de joventut a les Illes Balears. *Anuari de la Joventut de les Illes Balears*, (2019), 61-81. <https://n9.cl/aouz4>

Mas, P. A. (2002). Els municipis a les Illes Balears. *Revista Catalana de Dret Públic*, (28). <https://n9.cl/vqap0>

Montes, P. (2008). *Polítiques locals de joventut: criteris, eines i recursos*. Barcelona: Diputació de Barcelona. <https://n9.cl/jmevy>

Montes, P. (2011). Los retos pendientes: la proximidad y la consolidación profesional. *Revista de Estudios de Juventud*, (94), 69-88. <https://n9.cl/bcmph>

Montes, P. (2015). Els professionals de les polítiques de joventut. Conferència pronunciada en la sessió inaugural del curs de formació bàsica en polítiques de

joventut 2010-2011, de la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya, el 5 d'octubre de 2010. Recuperat el 16 d'abril de 2022 de: <https://n9.cl/to28i>

Nico, M. (2014). *Life is Cross-Sectoral: Why shouldn't youth policy be. Overview of existing information on cross-sectoral youth policy in Europe*, Strasbourg: Youth Partnership. *Estrasburg: Council of Europe and European Commission*. <https://n9.cl/kufq8>

OBJIB. (2021). Col·lecció d'infografies de l'OBJIB #JovesBalearsEnXifres. Observatori de la Joventut de les Illes Balears, Palma. <https://n9.cl/qx34b>

OBJIB. (2011). *Estudi diagnòstic de la joventut dels municipis rurals de les Illes Balears*. Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats. Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears. <https://n9.cl/wq4fo>

Observatorio de la Juventud de la Comunidad de Madrid. (2010). *Políticas públicas de juventud en la Comunidad de Madrid*. Consejo de la Juventud de Madrid. <https://n9.cl/y59lyk>

Pérez Díaz, M. T. (dir). (2020). *Informe juventud en España 2020*. Instituto de la Juventud. <https://acortar.link/JIc5h9>

Pla estratègic d'infància i joventut de Formentera 2018-2022 (2019). Consell Insular de Formentera. <https://acortar.link/kNQKJj>

II Pla Estratègic de Joventut de les Illes Balears (2010). Direcció General de Joventut. Govern de les Illes Balears. <https://n9.cl/w5ks9>

Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2020. Direcció General de Joventut. Generalitat de Catalunya, 2013. <https://n9.cl/vwgeg>

- Planas-Lladó, A., Soler-Masó, P. & Feixa-Pàmols, C. (2014). Juventud, políticas públicas y crisis en España: ¿Triángulo mágico o triángulo de la Bermudas? *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 2(12), 551-554. <https://n9.cl/4ylo9>
- Projecte de llei de polítiques de joventut de les Illes Balears (2021). Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies. <https://n9.cl/drr4d>
- Ramió, C. (1999). *Teoría de la organización y Administración Pública*. Madrid: Editorial Tecnos.
- Residori, C., Reichert, C., Grimm, S. i Willems, H. (2015). Building Strategic Cooperation: The Implementation of Cross-Sectoral Youth Policy in Luxembourg. *Universitat de Luxemburg*. <https://acortar.link/tpHJnF>
- Rodríguez, R. (2020). Los presupuestos locales desde la perspectiva de género: la elaboración del informe de impacto de género. *Auditoría pública: revista de los Organos Autónomos de Control Externo*, (76), 77-84. <https://n9.cl/jc2x3>
- Schild, H., Connolly, N., Labadie, F., Vanhee, J., Williamson, H (2017). *Thinking seriously about youth work and how to prepare People to do It*. Estrasburg: Council of Europe and European Commission. <https://acortar.link/8rqAoP>
- Serracant, P., Estivill, J., Sales, J. (2020). *Estat de la joventut 2019*. Observatori Català de la Joventut. Generalitat de Catalunya. <https://n9.cl/pbvqu>
- Soler, P. (Coord)., Bayot, A., Planas, A., i Vila, J. (2002). *Els tècnics en la política de joventut de l'Administració pública catalana*. Generalitat de Catalunya.
- Soler-Masó, P., Planas-Lladó, A., i Fullana-Noell, J. (2015). La evaluación de las políticas municipales de juventud a partir de un sistema de indicadores. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 13(2), 1107-1123. <https://n9.cl/fgy4y5>

Taru, M., Krzaklewska, E., i Basarab, T. (Ed.). (2020). Youth worker education in europe: Policies, structures, practices. *Council of Europe and European Commission*. <https://n9.cl/opmd7>

Testa, M. (1989). *Pensamiento Estratégico y Lógica de Programación (el caso de Salud)*. Lugar Editorial, Argentina.

Annex 1: Guió de les enquestes telefòniques

El guió de les enquestes telefòniques es va confeccionar segons els objectius d'estudi. A continuació es detallen les preguntes indicant l'objecte de cada una i l'objectiu d'investigació al qual responen.

Dades generals

Es va demanar informació per poder triangular les dades amb les dades estadístiques i conèixer les característiques de les persones que han contestat l'enquesta.

1. Municipi:

2. Amb quina categoria professional estàs contracta/da?

Regidor/a

Tècnic/a de joventut

Dinamitzador/a

Informador/a juvenil

Altres:

Objectiu 1. Entendre els efectes de l'estructura territorial en el desenvolupament de la població jove.

1. Desenvolpau accions per a joves amb altres institucions. Et diré els tipus d'institució i has d'especificar quantes accions conjuntes realitzau a l'any: cap, 1, 2, 3 o més de 3.

	0 Cap	1 1/any	2 2/any	3 3/any	4 +3/any
Altres regidories					
Altres municipis					

Mancomunitat					
Consell insular					
Govern Balear					

2. Rebeu recursos financers (subvencions, convenis, etc.) per part d'altres institucions?
(marcar en cas afirmatiu)

☐	Altres regidories
☐	Altres municipis
☐	Mancomunitat
☐	Consell insular
☐	Govern Balear

3. Rebeu formacions o assessorament per part d'altres institucions?

☐	Altres regidories
☐	Altres municipis
☐	Mancomunitat
☐	Consell insular
☐	Govern Balear

Objectiu 2. Identificar els àmbits d'actuació i els models de polítiques de joventut aplicats pels diferents municipis balears.

1. En quin grau treballes els següents àmbits al teu municipi. Et diré els àmbits i has d'especificar el grau on 0 significa que no es treballa, 1 poc, 2 suficient, 3 bastant i 4 molt.

	1 Nul	2 Poc	3 Suficient	4 Bastant	5 Molt
Informació					
Oci i temps lliure					
Promoció de l'associacionisme					
Promoció de la participació					
Creació artística i cultural					
Mobilitat local, regional o internacional					
Accés a l'ocupació					
Accés a l'habitatge					
Formació					
Salut i hàbits saludables					
Sostenibilitat ambiental					
Sostenibilitat social					

2. Teniu un pla local de joventut en vigor o està previst aprovar-ho abans que finalitzi l'any 2022?

- Sí.
- No, però està previst tenir-ne un aprovat abans que finalitzi l'any 2022.
- No.

Objectiu 3. Analitzar l'impacte de les estructures polítiques, tècniques i econòmiques en l'àmbit de la joventut.

1. Comptau amb regidoria de joventut exclusiva o compartida?

- Sí, exclusivament de joventut.

- Sí, compartida amb altres matèries.
- No hi ha regidoria de joventut.

2. Amb quines altres àrees compartiu la regidoria?

3. Teniu una partida pressupostària específica per a joventut?

- Sí.
- No.
- N/C.

Objectiu 4. Reflexionar sobre el perfil professional del personal de joventut.

1. En referència al personal públic adreçat específicament a treballar amb el jovent.

Quantes persones estan contractades amb categoria professional de tècnic?

de coordinació?

de dinamització?

d'informació juvenil?

altres categories?

2. Quant a personal adreçat a la joventut contractat a través d'empreses externes .

Quantes persones estan contractades amb categoria professional de tècnic?

de coordinació?

de dinamització?

d'informació juvenil?

altres categories?

3. Teniu alguna persona que estigui contractada per cobrir les funcions de vàries categories i si és així quines (per exemple personal tècnic que també fa d'informador/a o de dinamitzador/a)?

4. Em pots indicar el nombre de persones contractades segons nivell d'estudis que es va sol·licitar?

Universitaris

FP superior

FP mitja

Direcció temps lliure

Dinamització temps lliure

Informació juvenil

Altres

5. Nombre de persones treballadores a jornada completa

6. Nombre de persones treballadores a jornada parcial

7. Nombre d'hores de les jornades parcials

Pregunta oberta

1. Algun aspecte rellevant que no hagi demanat i vulguis destacar?

Oferiment de retorn de la informació

1. A quina adreça vols que enviem els resultats de l'estudi?

Annex 2: Guió de les entrevistes

El guió de l'entrevista es va confeccionar segons els objectius marcats arran dels resultats de l'estudi quantitatiu que s'ha desenvolupat prèviament. A continuació es detallen les preguntes indicant a l'objectiu d'investigació al qual responen.

Objectiu 1. Conèixer les relacions que s'estableixen entre els diferents àmbits competencials en matèria de joventut i com impacten en el desenvolupament de les PLJ.

- En el nostre territori les competències sobre joventut són assolides per institucions de diferents nivells: govern, consell i ajuntament. Quin és l'impacte d'aquesta estructura en la planificació i implementació de les PLJ?
- Com valoren el treball interinstitucional? Com es podria millorar?

Objectiu 2. Comprovar si existeix una correspondència entre els àmbits d'actuació que es voldrien treballar en joventut i els que realment es desenvolupen.

- Quins són els principals àmbits d'actuació en joventut als municipis balears? Quins són els que s'haurien de treballar prioritàriament? Per què no es treballen els àmbits que consideres prioritaris? (pregunta a realitzar només si existeix una discrepància entre les respostes anteriors).

Objectiu 3. Determinar les raons per les quals es duen a terme menys accions en l'àmbit de les polítiques de transició.

- Els resultats de l'estudi quantitatiu mostren que en els àmbits d'educació, ocupació i habitatge es duen a terme menys accions. Per què consideres que es dona aquesta situació? (demanar si aquesta pregunta no ha quedat resolta amb anteriors).

Objectiu 4. Veure la postura dels i les professionals de la joventut en referència a la transversalitat de les polítiques de joventut.

- Què opines sobre la integralitat i transversalitat de les polítiques de joventut? Com es podria arribar a què les polítiques de joventut fossin realment transversals?

Objectiu 5. Entendre el perquè del baix nivell de planificació de les polítiques locals de joventut i com es podria desplegar la planificació estratègica a les IB.

- Com valoreu el nivell de planificació de les PLJ a les Illes Balears? Com s'hauria d'estructurar la intervenció local en joventut? Coneixes qualche pla local de joventut? Què opines sobre els plans locals de joventut? Són una eina útil? Per què no s'estan desenvolupant al nostre territori?

Objectiu 6. Valorar la situació actual dels i les professionals de la joventut, determinar quins són els perfils necessaris per al desenvolupament de les PLJ i quina preparació haurien de tenir.

- Quina és la situació actual dels i les professionals de la joventut (laboral, social, professional, econòmica, formativa, etc.)?
- Quines són les necessitats principals dels i les professionals de la joventut?
- Quins són els perfils professionals que tots els municipis haurien de tenir per treballar amb el jovent? Quins haurien de ser els requisits acadèmics mínims per cobrir-los?

Annex 3: Definició dels perfils dels i les professionals de la joventut

PERFIL		FUNCIONS	FORMACIÓ ¹
Tècnic Coordinador de Joventut		Anàlisi, planificació, coordinació i avaluació de la política global de joventut. Gestió pressupost, recursos estructurals i humans.	Llicenciat/da
Tècnics de Programes de Joventut	Informador Juvenil	Responsable del servei d'informació juvenil. Anàlisi, planificació i avaluació del programa/projectes d'informació juvenil.	Diplomat/da
	Dinamitzador Juvenil	Responsable d'activitats juvenils. Anàlisi, planificació i avaluació del programa/projectes de dinamització juvenil.	Diplomat/da
	Altres responsables de programes de Joventut	Anàlisi, planificació i avaluació de programes/projectes específics.	Diplomat/da
Auxiliars de Programes de Joventut	Auxiliar d'informació juvenil	Detecció de necessitats i execució del programa/projectes d'informació juvenil.	CFGS
	Auxiliar de dinamització juvenil	Detecció de necessitats i execució del programa/projectes de dinamització juvenil.	CFGS
Consultors i Investigadors		Consultoria i/o recerca.	Llicenciat/da

¹ El nivell de formació marca la categoria laboral assimilable.

Font: Bravo, et al., 2005:11